

Брой 6 (1890)

Юни 2013

Година LIV, ISSN-0205-0943

Цена 0.80 лв.

Туристическият вестник

www.btsbg.org

Издание на БТС

Не чакайте ехото,
абонирайте се
за в. "ЕХО"!
Кат. № 255

67-и Национален туристически поход, „По пътя на Ботевата чета“

Нашият Ботев

КОЗЛОДУЙ-ОКОЛЧИЦА

27 МАЙ - 2 ЮНИ

Тази година се навършват 137 г. от подвига на четата на Христо Ботев. На Козлодуйски бряг Ботев още целува България, а легендарният вр. Околчица е станал непреходен символ, велик пример на саможертва, която потомците ревниво пазят като верую на своето родолюбие и свята гражданска съвест.

СЕДЕМ ДНИ

БЕЗСМЪРТИЕ С ВОЙВОДАТА И НЕГОВАТА ЧЕТА

В 67-ия Национален туристически поход (НТП) "По пътя на Бо-

тевата чета Козлодуй-Околчица" потеглиха 865 участници. От тях 140 деца, 127 работещи и 598 средношколци. Най-малкият участник е шестгодишната Рая Венциславова Петрашкова от Козлодуй, а най-въз-

растният - Людмила Венелинова Арнаудова на 76 год. от София.

На митинг зарята присъстваха всички походници. Официални гости бяха кметовете от община Козлодуй и ръководството на АЕЦ "Козлодуй".

След откриването на похода на площада на град Козлодуй се проведе състезание по изпълнение на хора. Като задължителни бяха включени дунавското, пайдушкото и дайчовото.

Продължава на стр. 2

БЛАГОТВОРИТЕЛЕН КОНЦЕРТ В ПОДКРЕПА НА Х. "БОГДАН"

Каним всички приятели на туризма и природата и всички, които обичат да се забавляват, на **благотворителен концерт в подкрепа на х. "Богдан"**.

Очакваме ви на **24 юни (понеделник) в 18,00 ч. в Борисовата градина** (Летен театър), за да чуем заедно изпълненията на хор "Планинска песен" и йодлерите, както и невероятните парчета на рок група "Stereorush", и да подкрепим възстановяването на средногорската хижа. Ще има и много изненади!

Вземете с вас и приятели !

Отчетно събрание на БТС

На 18 май Българският туристически съюз отчете дейността си за 2012 г. Събранието се проведе в Специализирана болница за рехабилитация и лечение "Здраве" ЕАД, София, Баня. Изпълнителният секретар Венцислав Удев направи равностойна на постигнатото през годината, като освен плюсовете не избегна и пропуските в работата на туристическите дружества и Съюза като цяло. Очертани бяха насоките за работа през настоящата година. От 131 избрани делегати на събранието присъстваха 92 с решаващ глас, от които 11 - членове на УС и 4-ма членове на Инспектората.

Делегатите приеха Отчета на Сдружение "БТС" през 2012 г., като дадоха добра оценка за работата му. Приет беше и отчетът за изпълнението на бюджета за изминалата 2012 г. Делегатите утвърдиха още

бюджета за 2013 г. и приеха проекта за бюджет за 2014 г. Председателят на Сдружение "БТС" Костадин Паскалев подчерта, че са необходими сериозни организационни мерки от страна на Управителните съвети на БТС и на туристическите дружества за укрепване на организацията. Той очерта четири основни направления в бъдещата работа на Съюза.

А именно:
Първо: Повишаване на финансовата дисциплина и увеличаване на приходите за организиране на туристическата дейност. Механизъм за контрол върху договорите за наем на туристическите обекти. Въвеждане на принципите на икономичност и ефективност. Управителният съвет на БТС е длъжен да изработи конкретен план в това отношение, подчерта Костадин Паскалев.

Продължава на стр. 2

ВЪЗМОЖНО ЛИ Е ЕДИН БОНБОН ДА НАКАРА ЦЯЛОТО ТЯЛО ДА ИЗЛЪЧВА АРОМАТ НА РОЗА В ПРОДЪЛЖЕНИЕ НА ЧАСОВЕ?

Бонбоните DEO не само те освежават, но благодарение на иновационната си технология, ароматът на роза се запазва в тялото, което излъчва приятен аромат дори при физическо натоварване. Ароматът на роза се запазва в тялото в продължение на часове и превръща кожата в източник на сладко ухане.

Бонбони Deo, Запази аромата в себе си.

СПОРТ ТОТО

Отчетно събрание на БТС

Продължение от стр. 1

Второ: Необходимо е да се постави началото на мащабна кампания за привличане на млади хора в БТС на базата на националните движения, националния план за развитие на ученическия и студентски туризъм, културните прояви и самодейност на БТС.

Трето: Да се разгърне дейността на Центъра за професионално обучение на кадрите. Според него малко се използват възможностите на оперативна програма "Човешки ресурси".

Четвърто: В много области БТС трябва да постигне нови нива - информационното обслужване, вестник "Ехо" и информационните сайтове на БТС. Това може да доведе до категорично финансиране на дейностите. Туристическата дейност трябва да е с ново качество. Към момента дейността на туристическия информационен център е повърхностна и недостатъчна. Ако имаме своя позиция и сме достатъчно ангажирани с БТС, ще имаме успехи, каза Паскалев.

Димитър Гочев - председател на Сдружението на туристическите хорове и член на УС на БТС, сподели също необходимостта от приобщаването на още млади хора към туристическото движение. "Планината е пълна с млади хора, които за съжаление нямат нищо общо с нас. Трябва да ги насочим, да ги погледим, да ги провокираме. Това е наша задача. Трябва да се използват сайтовете, тъй като хората търсят връзка с духовното, което е заложено в нашата идеологическа платформа. Можем да ги използваме за пропагандиране на планинарската песен сред младите хора".

Тодор Иванов от ТД "Чудните скали" в гр. Айтос акцентира върху възможностите в усвояването на европейските програми, което трябва да бъде сред приоритетите на туристическите дружества и на БТС като цяло.

Валентин Симов, председател на Инспектората на БТС, постави въпроса за издаването на нови туристически членски книжки.

"Трябва да се събудим, да бъдем по-активни. Ние да си извоюваме нещата. Когато държавата и институциите не искат да ни помогнат, трябва да излезем и да се покажем, каза **Цветан Миньовски, председател на ТД "Грамада"** в с. Скравена.

Сергей Генчев от ТД "Родопей" - с. Ягодина, акцентира на проблемите с Басейнова дирекция по отношение захранването на високопланинските хижи с вода.

ЕХО

В крачка

Нашият Ботев

На първо място се класираха децата от с. Търнава, обл. Врачанска, на второ място - средношколска група от Айтос, и на трето място - средношколците от Велико Търново. Наградите бяха осигурени от община Козлодуй, а музикалното озвучаване дължим на козлодуйското читалище "Христо Ботев".

Походът, посветен на 137-годишнината от героичния подвиг на Христо Ботев и неговата чета на българска земя, е ежегоден и дава възможност туристите да преминават по историческия път от Козлодуйския бряг до връх Околчица във Врачанския балкан. Походът е от III категория на трудност.

В маршрута са включени обекти от движението "Опознай България - 100 НТО".

120-километровият Ботев път от Козлодуй до вр.Околчица се провежда под патронажа на Росен Плевнелиев - президент на РБългария, и със съдействието на МИЕТ, МОМН, МФВС, БТС, Областна администрация Враца и община Враца. (вж. повече за пътя от нашите кореспонденти)

Настъпи и очакваният момент на награждаването горе на билото на Околчица. От Българския туристически съюз бяха приготвили специални плакети за трите възрастови групи: деца, мъже и жени.

Не бяха забравени и най-малкият, и най-възрастният участник. Дори се стигна до спор. Кой е по-най? Егенето бързо разреши дилемата. Оказа се, че най-възрастната дама е с една година по-голяма от претендента от Велико Търново. Най-малкият пък - за него нямаше спор - това бе малката чаровница Рая, на 6 години, която с гордост пристъпи за получаване на заслужената награда! Иначе в категорията "малки" в похода участваха и 8-10 годишни малчугани от село Баница с висок ботевски дух.

Вечерта на 1 юни в очакване на тържествената част с многоцветната заря сред върховете и гордите скали на Врачанския балкан се появиха двама мъже с лика и униформата на Ботев. И тук настъпи раздвоение кой е "по-истинския", но... за кратко.

Желаещите да се снимат с тях за спомен бяха много. А някой от мнозинството каза: "Нека да има повече Ботевци! В днешните трудни време ни е нужен примерът на Войводата и неговите четници!"

Започна пресъздаването на последните боеве на Ботев и неговите четници, съпътствани от стрелби, отпор, убийства... Накрая падна и войводата. Минута мълчание! Ние скърбим и тачим паметта на своите герои.

40 музиканти, гости от Германия, озвучиха поляната между Йолковица, Околчица и Вола.

Слово за безсмъртието на героите поднесе Михаил Миков, председател на Народното съ-

брание.

От място на събитието
Зорница Радонова

Награди заслужено получиха:

ПЛАКЕТИ:

СПОРТНО-ТУРИСТИЧЕСКИ ИГРИ

Децата

ОУ "Никола Войводов" - Враца
ОУ "Христо Ботев" - Враца
Ресурсен център - ТД "Роман"
Средношколци
ПМГ "Акад. Иван Ценов" - Враца
СОУ "Васил Левски" - Крумовград
СОУ "Викола Войводов" - Враца

Мъже и жени

Велико Търново
АЕЦ - Козлодуй
ЛУКОЙЛ-Бургас

КАТЕГОРИЯ "ДИСЦИПЛИНА"

Децата

1. гр. Айтос
2. ОУ "Христо Ботев" - Търнава
3. ОУ "Отец Паисий" - Кнежа

Средношколци

1. СОУ "Васил Левски" - Крумовград

2. ЕГ "Йоан Екзарх" - Враца
3. СОУ "Христо Ботев" - Айтос

Мъже и жени

1. АЕЦ - Козлодуй
2. Атака - Враца
3. ЛУКОЙЛ - Бургас

КАТЕГОРИЯ "ЕКОЛОГИЯ"

Децата

ОУ "Христо Ботев" - Баница
ОУ "Никола Вапцаров" - Враца
Училище "Асен Златаров" - Видин

Средношколци

СОУ "Отец Паисий" - Враца
СОУ "Пейо Яворов" - Чирпан
СОУ "Ал. Попов" - Велико Търново

Мъже и жени

ЛУКОЙЛ - Бургас
АЕЦ - Козлодуй
Ботевград

Най-малък участник - Рая Венциславова Петрашкова - гр. Казанлък

Най-възрастен участник - Людмила Веселинова Арнаудова - София

Със специалните значки с лика на Христо Ботев:

За 10 участия:

Венета Босилкова - Враца
Наталия Недкова - Враца
Людмила Арнаудова - София

За 15 участия:

Димитър Богданов - Велико Търново

За 20 участия

Атанас Йорданов Сивков - Варна

За 25 участия

Борислав Александров - Враца

За 30 участия:

Невена Стефанова - екскурзовод на похода
Момчил Пенев - ръководител на групата от Ботевград
Петьо Попов - ръководител на групата от АЕЦ "Козлодуй"
Стоян Комнев - ръководител на ЛУКОЙЛ - Бургас

От Областна администрация всички ръководители на отбори получиха плакет с лика на Ботев.

В периода 31.05-02.06.2013 г. се състоя поредната среща на страните членки на Балканския планинарски съюз. Тя се проведе в с. Литохоро - Гърция, разположено в източното подножие на планината Олимп.

Присъстваха делегати от всички страни, членове на Балканския планинарски съюз. Нашата страна бе представена от трима делегати начело с Венцислав Удев - Изпълнителен секретар на БТС, и взе дейно участие в разглежданите въпроси.

Срещата се проведе в заседателната зала в музея на с. Литохоро. Делегатите бяха приветствани от кметската на с. Литохоро и официални лица от страна на домакините.

Съгласно дневния ред

Среща на Балканския планинарски съюз

бяха разгледани следните въпроси:

Одобрение на Меморандума за разбирателство

Одобрение на Меморандума за сътрудничество и взаимопомощ

Организация на годишната експедиция до връх Дамаванд - 5671 м в Иран

Доклад за организацията на 100-те НТО

Доклад от проведения Международен симпозиум за европейски маршрути Е-6 и Е-12.

Докладът за 100 Нацио-

нални туристически обекта, представен от Изпълнителния секретар на БТС г-н В.Удев, направи силно впечатление и предизвика редица въпроси и положителни реакции.

Отбелязана бе и 100-годишнината от първото изкачване на връх Митикас - 2918 м. По този повод нашата делегация поднесе на домакините малък възпоменателен плакет. Съвещанието протече в дух на разбирателство и приятелство.

Чирпанци: „Представихме се достойно“

С група от 15 души Чирпан взе организирано участие в 67-ия Национален и международен туристически поход "По пътя на Ботевата чета," Козлодуй-Околчица. Групата представяха главно членове на Юношеския туристически клуб „Самодивец“ при СОУ „П. К. Яворов“, както и двама туристи от ТД „Средногорец“.

Със сигурност преживените емоции ще се помнят дълго от средношколците, към които се присъедини и малка група от ТД „Сърнена гора“, Стара Загора. С тях оформихме стройна чета - те имаха знамето и опита от минали години, а от

нас бяха песните и поетичните моменти.

Какво ново тази година? Близко 90% от участниците в похода бяха средношколци от различни училища в страната. Някои от отрядите бяха традиционни участници и в изявата им личеше сериозна предварителна подготовка, най-вече оборудване и автопревоз, униформи, обувки, якета и дъждобрани, осигурени от училищните ръководства, както и със сериозната финансовата подкрепа на общините. Чирпанската група ги превъзхождаше единствено с далеч по-добро качество на палатките, за-

купени специално за похода от СОУ „П.К.Яворов“ и ТД „Средногорец“. В последните дни на похода те бяха "тествани" няколко пъти от поройни дъждове, че и от градушка.

Биваците за нощувка бяха шест, разположени на стадиони или поляни до населените места по пътя на Ботевата чета. Първият - на Козлодуйския бряг, пред паметника на Христо Ботев, където походът се откри с голямо тържество и заря. Следващите биваци бяха край селата Софрониево, Борован, Баница, местността Речка и на Околчица. По пътя имаше над десетина подробни

беседи, чрез които проследихме всичко преживяно от Ботевите четници по техния героичен, но и трагичен поход за свободата на родината.

Трудно се описва патриотичният патос, с който бяха заредени средношколците. Почти през целия път (малко над 100 км) не секваха различните скандирания от рода: "За България - Свобода или смърт", известната песен "Тих бял Дунав", популярните песни на Чинтулов...

Почти нямаше чета, която да не се представи със специално написани речитативни текстове в рима, и то по най-театрален начин.

Нашето присъствие в населените места буквално вдигна на крак местните - от кмето-

вете, които подсигуряваха биваците; тамошните ученици; до обикновените хора, които отваряха домовете си за хигиенизиране, тъй като обещаната баня с топла вода не се получи. Почти във всяко село вечерта имаше празник, че и заря.

В неофициалното класиране отрядът ни спечели второ място в раздел "Екология", а Велин Жеков, председател на ЮТК "Самодивец", стана втори в шахматния турнир.

Представихме достойно Чирпан в един поход, който няма аналог в света. И още отсега почваме подготовка за следващия 68-и "По пътя на Ботевата чета".

Ангел Колев

Лицата на кампанията

Ники Кънчев е сред емблематичните телевизионни и радиоводещи в последните 20 години. Вече 12 години на екрана на Нова телевизия той обрзова хората с предаването "Стани богат", в което мнозина печелят добри пари срещу знанията си.

В същото време Ники е и лице на понякога скандалното, понякога поучителното реалити шоу "Big Brother", и неговата разновидност "Vip Brother".

Всеки четвъртък следобяда той командва парад в неговото радиопредаване "Ники Кънчев

шоу", а пък вечерното му музикално шоу "Купон на изток от Рая", е със звезден статус сред музиканти и фенове.

Ники е запален турист, обиколил е всички български върхове още като дете под ръка с баша си Милчо Кънчев, който също безкрайно много обича планините. Беше необходим само един телефонен разговор от страна на представител на Българския туристически съюз за да се навие Ники да застане зад каузата за възстановяването на изгорялата хижа "Богдан". В течение на няколко месеца БТС в партньорство с Кънчев и Дарик радио реализира няколко радиопредавания по тази тема

Ники Кънчев

Кети Тренчева

Кети Тренчева -Аврамова е радио журналист от 20 години. Работи в БНР- Радио Благоевград. Водещ е на блоково предаване със социално- обществен профил. Един от любимите водещи на предаването "По първи петли", по програма Хоризонт на БНР. Рубриката и "На прицел", в която разследва важни за обществото теми и проблеми, е оценена през 2010 година с награда "Сирак Скитник", за радиожурналистика. Вече пета година друга нейна рубрика - "Туризм в действие", се радва на изключителен интерес от страна на слушателите и туристическите организации в страната. Един от най- ценните

партньори в тази рубрика на Кети е Българският туристически съюз. В нея са представяни всички туристически дружества в Югозападна България, популяризиращи са най- интересните инициативи и неведнъж са дискутирани проблемите на планинския туризъм, стопанисването на хижите, инфраструктурните проблеми около местата за подслон в планината, претенциите към собствеността на планинските бази. В продължение на месеци Кети Тренчева представи в рубриката "Туризм в действие", номинациите за природните феномени на България, със своите събеседници сътвори невероятни разкази за чудните

дарове на българската природа. Естествено бе в ефира на БНР- Радио Благоевград да бъде представена и кампанията за спасяването на хижа Богдан. Тук активно се включи и съпругът на Кети, Петър Аврамов, електронен инженер и PR експерт, който ни помогна да визуализираме кампанията по най- добрия начин. Една от своите житейски и професионални истини, която Кети Тренчева- Аврамова подарява като мото на кампанията, гласи: "Всички знаят какво трябва да се направи за България. Но малко са хората, които го правят."

НАРЕДБА

за провеждане на
Единадесети национален преглед на туристическите умения и сръчности за учащи се за приз „Кристален еделвайс“

ЯЗ. „КОПРИНКА“
21-23 юни 2013

Националният преглед на туристическите сръчности за учащи се има за цел да пропагандира туристическото движение, да съдейства за създаване навици за системно практикуване на видовете туризъм и спортно-туристическите дисциплини, проверяване на физическите, техническите и морално-волевите качества на участниците и определяне на първенците в отделните дисциплини на прегледа.

МЯСТО И СЪСТЕЗАТЕЛНИ ДИСЦИПЛИНИ

Единадесетият национален преглед на туристическите сръчности за учащи се за приз „Кристален еделвайс“ ще се проведе от 21-23.06.2013 година в района на яз. „Копринка“- гр. Казанлък. В него са включени следните състезателни дисциплини:

- А. Комплексна туристическа щафета
- Б. Теглене на въже
- В. Опъване на палатка
- Г. Игра на тема: "Познавам ли моята България?"
- Д. Улов на риба
- Е. Програма на туристическа тематика в рамките на 10 минути /песни, стихотворения и др./ на представителство.

ПРОГРАМА НА ПРЕГЛЕДА

21.06.2013 год. - до 17.00 часа пристигане на участниците в прегледа на туристическите сръчности;
Настаняване и устройване на бивак по предварително подготвените и указани места
19.00 - 20.00 часа - Откриване на прегледа и техническа конференция за отделните дисциплини
22.06.2013 год

- 8.30 часа - старт на комбиниранията щафета
- 11.00 часа - теглене на въже
- 13.30 часа - опъване на палатка
- 15.30 часа - игра "Познавам ли моята България?"
- 19.00 часа - обявяване на резултатите от проведените състезания, награждаване на победителите и закриване на Единадесети национален преглед на туристическите сръчности за учащи се за приз „Кристален еделвайс“.
- 20.00 часа - дискотека

23.06.2013 год. - Отпътуване на отборите за връх "Шипка".

КЛАСИРАНЕ И НАГРАДИ

Класирането ще бъде отборно за всички дисциплини. Класираните се ще бъдат наградени с медали, грамоти и комплексно до трето място - купи.

Правила и начин на провеждане

КОМБИНИРАНА СПОРТНО-ТУРИСТИЧЕСКА ЩАФЕТА „КОПРИНКА –2013“

Вид, съдържание, правила за изпълнение
Комбинираната щафета „Копринка - 2013“ ще се проведе на

23.06.2012 год. от 8.30 часа в района на яз. „Копринка“ - гр. Казанлък. Щафетата включва елементи от туристически умения и сръчности, провеждани състезателно. Съдържа четири поста, разпределени както следва:

Първи пост - бягане с чувал
Втори пост - колокрос
Трети пост - преминаване по въжен мост
Четвърти пост – крос
Дължина на трасето - около **700 метра**. Получаване на състезателния картон - на старта .

ДОПЪЛНИТЕЛНИ УСЛОВИЯ

Всеки отбор се състои от 4 / четири / състезатели - от които най-малко едно момиче. Няма ограничения в броя на отборите. В заявките трябва да бъдат описани по пол състезателите на отделните постове. След 19.00 часа на 21.06.2012 г. по заявките корекции няма да се извършват. Щафетата е с **малка туристическа раница**, на която се поставя номера на щафетата и състезателния картон на отбора. Картонът преминава през всички постове, като в него се отбелязва стартовото и финалното време на всеки отбор. В раницката се носи пластмасова бутилка от 1.5 литра, пълна с вода. Всеки отбор сам осигурява необходимата му материална база - велосипед, раница, бутилка с вода.

Времето за преминаване на всички постове е общо.

Отбор, непрминал през някой от постове се декласира. Отборите класирани на първите три места ще бъдат наградени.

Заявки ще се приемат в БТС до 14.06.2013 година на адрес: БТС: София 1000, бул. "В. Левски" 75 п.к.427, GSM: 0882 966 310 ; тел. 02/ 930 06 77.

ТЕГЛЕНЕ НА ВЪЖЕ

Състезанието ще се проведе на предварително определена площадка, която ще се обяви на техническата конференция.

Начин на провеждане: отборът се състои от 5 състезатели, от които най-малко едно момиче. Изискване за възраст няма. На техническата конференция ще се обяви мястото и системата на провеждане в зависимост от броя на заявените за участие отбори.

Право на участие: Всяко туристическо дружество, клуб и училище имат право да участват с по един отбор по възрастови групи V-VIII клас и IX-XII клас.

Класиране: Отборите победители ще бъдат наградени.

ОПЪВАНЕ НА ПАЛАТКА

Състезанието ще се проведе на предварително определено

място, което ще се обяви на техническата конференция.

Начин на провеждане: отборът се състои от 4 състезатели, от които най-малко едно момиче. Изискване за възраст няма.

Право на участие: Всяко туристическо дружество, клуб и училище имат право да участват както с по един отбор, също и сборно.

Класиране: Отборите победители ще бъдат наградени.

ИГРА "ПОЗНАВАМ ЛИ МОЯТА БЪЛГАРИЯ"

ИГРАТА ще се проведе на предварително определено място, което ще се обяви на техническата конференция.

Начин на провеждане: отборно.

Награждаване: I, II и III място по показани знания и постигнато най-малко време

УЛОВ НА РИБА

Състезанието ще се проведе на предварително избрано място на яз. "Копринка".

Начин на провеждане: индивидуално - по един от отбор

Награждаване: I, II и III място /класирането се определя на тегло уловена риба/.

Участниците си осигуряват рибарските принадлежности

ИЗГРАЖДАНЕ НА ПАЛАТЪЧЕН ЛАГЕР

Изискване за оценяване:
Архитектурна форма на изграждане
Художествено оформление
Поддържане на ред и хигиена по време на пребиваването

Право на участие: представителни групи по региони

Награждаване: първите три региона

Забележка: Комплексното класиране се определя от четирите дисциплини: **комбинирана щафета, построяване на палатка, теглене на въже, улов на риба, играта "Познавам ли моята България" и оценката за най-добър бивак.**

С КАКВО ОМАЙНО БИЛЕ НИ ПРИМАМИ, ДАЛЕЧЕН КРАЙ С ЛИЛАВИ МИНЗУХАРИ!

Пролет е! Зашумя старата гора. Как да стоим у дома! Сърцето на туриста не трае. Мятаме раницата на гърба и тръгваме.

Двадесет и седем туристи ветерани от Айтос и Ямбол поехме на 12 април към х. "Чумерна" в Еленския балкан. Влакът ни остави на гара Твърдица. С два микробуса запълзахме нагоре и все нагоре. Сякаш летяхме към небето.

Пролетна приказка за х. „Чумерна“

Пътят води все по стръминната към заспалите върхове. Млади буки и брези се протягат към пътеката, усмихват се с първите свежи листа.

Изведнъж свърши хубавият път. А до най-хубавото се стига пешком със собствените нозе. Който иска да се наслади на природните вълшебства, трябва да се припоти, да се задъха. А когато стигнем хе-е там горе, дето върховете целуват простора, спираме за кратък отдих. Поглеждаме

отвисоко и възкликваме до възбог- **Е-е-ей, здравей, хайдушки Балкан. Ти си моята сила и моята любов. И всеки мой дъх е твой. Мои са небето над мен, светлината в очите ми и звънът на ручей и песните на славея.**

Продължаваме още нагоре. Тежат пълните раници. Сърцето бие лудо, но душата пее. Гордеем се, че още можем да вървим, нищо че сме на 70, 75 и на 83 години дори. А стръмно не свършва. И - о, чудо!

Превозно средство ни догонва, взема товара ни, че даже и нас. Благодарим на нашите приятели от ТД "Чумерна 1901", гр. Елена. Те се погрижиха за нас. Ето я х. "Чумерна", кацнала на 1446 м. Очакваха ни топла и уютна спретната столова и кухня с най-добри условия. Предложиха ни топла храна и възможност за самостоятелно хранене. Обядвахме и хайде към близкия връх Чумерна на 1540 м. Изкатерихме върха, а над нас синьото небе, под нас Твърдица диша,

очи си всичко да обгърна, ако може България цяла да прегърна" /Ив. Вазов/.

На връщане пътеката се вие между пъстри поляни с дъхави лилави минзухари.

Вятърът люшка свежите чашки, от които надничат жълтите им очички. Толкова е красиво, неволно възкликвам **"О, храм зелен! Идвам при теб да се нагледам на цветя и птици, в ручей лицето си да мия, с въздишка да ти поблагодаря"** /Д. Дамянов/.

На другия ден се оформиха две групи. Повечето

на възрожденците, църквата "Рождество Богородично", киприте магазинчета и модерни кафенета. Групата от Буковец се завърна успешно, ръководена от Божидар от Ямбол. Не спираха да разказват за видяното и преживяното.

А вечерите бяха задушени, забавни и весели, както става между добри приятели. Много песни изпяхме, нови научихме. Най-много се извиха туристите от Ямбол: Златка, Елена, Калина, Божидар с китарата. Като истински артисти те ни забавлявах с импровизирани скечове и създадоха много настрояние.

Завърнахме се в неделя след два дни, изживени пълноценно и приятно.

Приятели, по-често да ходим в планината, да вървим по горските пътеки, да катерим стръмните скали, да търсим изворче с последни сили, на гроб незнаен да положим цвете. На камък да поседнем за отмора, по-често трябва да сме просто хора.

Тонка Петкова - КТВ към ТД "Чудни скали", гр. Айтос

Тази година 111 бяха любителите на природата, които изкачиха вр.Конгур в традиционен поход, посветен на празника на Петрич – Гергьовден. Проявата, организирана от ТД“Калабак” със съдействието на Община Петрич, се провежда от 1998г. по инициатива на Клуба на ветераните туристи към дружеството.

Край граничната пирамида №28 се събраха туристи от клуба по пешеходен туризъм, водени от Елена Милушева и Благой Сидеров, както и гости от София, Пловдив, Плевен, Русе, Естония и Украйна. Най-младият участник беше 7-годишния Костадин Тараков, а най-възрастни- Кирил Гогушев и Никола Ковачев – и двамата на 83. Всички те вписаха имената си в паметната книга на ТД“Калабак” и получиха значки с изображението на върха.

Паметната книга е послание към идните поко-

Туристически дар за Петрич

ления, за които ще бъде летопис на туризма и традициите на дружеството. До сега в нея са записали имената си 492, изкачили най-посещавания връх в Беласица. За втора поредна година в изкачване то на вр.Конгур се включиха и представители на клуб "Млад турист" към Професионална гимназия по икономика и туризъм "Проф.Д-р Асен Златаров", водени от тяхната учителка Бистра Таракова и ТД“Еделвайс“- гр. Сандански, водени от Валери Николов. Походът завърши с вкусен обяд, приготвен от хижаря Георги Сандански. Участниците отнесоха със себе си много нови запознанства и спомена от един незабравим пролетен ден, прекаран сред природата.

Григор Дремджиев
председател на
ТД“Калабак”
гр.Петрич

Ветераните от ТД“Сърнена гора” с планинарски хъс

Група туристи-ветерани от ТД„Сърнена гора“, Стара Загора, проведоха на 30.05.2013 г.

поход до Старопланинската хижа "Соколна", 1300 м н.в./Стръмното изкачване показва добрата подготовка и планинарския хъс на

участниците. Неочакваният дъжд не сломи волята им да завършат прехода с песни и усмивки. За това помогна и вещото ръководство на дългогодишния и уважаван от всички водач Йовко Йовчев.

НА МНОГАЯ ЛЕТА!

Човек и добре да живее - върти колелото на годините. Или - живее добре, когато пласти годините, но смислени, пълни с удовлетворение за полезност и изпълнен дълг. Още, заобиколен от обич, уважение и признателност на хората около и до себе си. Това определение в пълна сила се отнася до колежата и приятеля Георги Кърпачев, без когото, особено в последното десетилетие, организацията БТС не би била същата. Ако някога бихме нарекли човека-оркестър, то по всеобщо признание Георги Кърпачев е мозъчния тръст на Българския туристически съюз.

Къде по-специално бяха насочени усилията му през последното десетилетие от живота на съюз - вижте сами:

Планиране и изпълнение на туристически маркировки на планините : Беласица, Огражден, Осогово, Руй, Южен Пирин и Славянка

Разработване, консултиране и издаване на туристически карти на Беласица, Осогово (2издания), Южен Пирин, Славянка, София и околностите, Витоша.

Автор на инициативата " Поко-

рител на 10-те планински първенци"

Автор на туристическа карта на 10-те планински първенци

Инициатор за възстановяването и член на редколегията на поредицата "Нова туристическа библи-

отека"

Участник и консултант в изданието на БТС:"Хижите в България-туристическа карта и справочник"

Инициатор за учредяване на Балкански планинарски съюз

Георги Кърпачев на 80 Повече от четвърт век в БТС

Активиране участието в Европейско сдружение по пешеходен туризъм и по-специално в областта на Евромаршрутите на Балканите и в България

Член на редколегията на в."ЕХО"

С две думи – всички основания за получаване на високото отличие медал "Алеко Константинов", май единственото, което липсва в колекцията от награди за всеотдаен и достоен труд на туриста и планинар, председателя на Републиканската комисия по маркировка Георги Кърпачев.

Бъди жив и здрав, Жоро! Да ни радваш с присъствие, идеи и ползотворност! БТС има нужда от теб!

От приятелите туристи в БТС, в."ЕХО"

Поход в Рила на туристи от Долна баня и Костенец

Членовете на двете съседни туристически дружества "Ибър" в Долна баня и "Планинар" – Костенец, направиха съвместен поход в Североизточна Рила.

В слънчевия пролетен ден 30-те любители на природата осъществиха преход от самоковското село Радуил през местността "Зелен Преслап" до долнобанската хижа "Гергиница".

Тук в късния следобед всички отпразнуваха именните дни на туристите, носещи имената на Светите

братя Кирил и Методий - Методи Благов и Методи Троянски, както и юбилея на един от доайените на планинарите от Долна баня и дългогодишен хижар 80-годишния Методи Свиленов.

Поздравителен адрес от името на дружеството и подарък поднесе председателят инж. Йордан Съботинов.

За юбилеят и своя имен ден, естествено, виновникът почерпи подobaващо всички.

Любомир Кузев

Първа Варненска пролет 2013 г.

Да, приятели, наистина чудесна цъфтяща пролет прекарахме във Варна. С ония цъфнали лилави дървета, лалета, теменужки жълти, червени, розови...

Поканата дойде от туристи ветерани при ТД“Черноморски простори” със секретар Атанас Сивков. Организацията беше на супер ниво, домакините посрещаха с "добре дошли" туристи от София, Калофер, Пазарджик, Горна Оряховица, Велико Търново, както и от Южна България - Хасково, Велинград. Пътувахме с влак и още на гарата ни чакаха посрещачи - засмените Руска и Атанаска. Закичиха ни със здравец и трикоьорни ленти. Общо се събрахме 65 човека. На другия ден се срещнахме в

късно. Песни, хора, танци и както се полага при приятелски срещи - с хубаво вино ни почерпиха домакините.

На другия ден дойде време за раздяла. Отпразнихме се към гара Варна - за влаковете. Благодарим ви, любезни домакини! Ще запомним за дълго прекараната при вас Варненска пролет 2013-а.

До нови срещи, туристи ветерани!

С приятелски поздрави
Кръстинка Маркова

Велики Преслав - 90 години организиран туризъм

Началото на туристическото движение в старопрестолени Преслав е поставено през 1923 г. Двадесет месеца по-късно учители и общественици от града, организирани от даскал Геро Геров и неговата съпруга Димка Герова, учредяват туристическо дружество "Хорски дол" на името на легендарната местност в Преславския балкан, където се събират на учредително събрание. За председател на дружеството е избран инициаторът на идеята Геро Геров.

Според преданията, останали в народната памет, и легендата, записана от местния краевед Йордан Станев, в този дол се укривали две денонощия преславските бежанци при нападението на татарите. Местността била избрана от най-мъдрите старейшини за убежище, защото в този планински дол не се чува човешки глас от хиляди крачки разстояние. Легендата разказва, че красива местна девойка на име Рада послушала заръките на дядо си, прекопала градските гробове и когато дошли татарите и не заварили никого в Преслав, казала, че населението измряло от чума. За героичната постъпка на Рада създали народна песен, която се е пееа по седенки и вечеринки.

Под името "Хорски дол" туристическото дружество съществува до 1955 г. Тогава го преименуват в ТД "Патлейна" и в продължение на 15 години негов председател е Йордан Станев. Той успява да издейства построяването на едноименната хижа в историческата местност Патлейна. Строителството ѝ започва през 1963 г. със средства от самооблагането и с доброволния труд на

местните жители. Хижа "Патлейна" е открита на 19.01.1969 г. Според хронологията на туристическите инициативи от създаването си досега туристическото дружество е било ръководено от председатели: Стефан Маринов, Никола Първанов, Петър Бодуров, Радко Радев, Слави Дяков, Васил Василев, Ирина Димова и дългогодишния председател Белчо Братоев. От 2012 г. председател на ТД "Патлейна" е Тодор Серафимов, а най-плодотворен за организацията е периодът от 1970 до 1980 г.. Председател тогава е Петър Бодуров, а секретар - Пенчо Петров. През това десетилетие е подобрена материалната база, туристите използват освен хижа "Патлейна" и хижа "Тича", както и базата на брега на язовир "Тича". По същото време към предприятия, учреждения и училища в града се изграждат клубове по туризъм. Ентузиазираният планинари от Велики Преслав ежегодно катерят най-високите родни върхове и разработват туристически кътчета в Преславска и Драгоевска планина.

Активисти на дружеството през годините са: Петър Кирилов, Иван Колев, Пенчо Чалъков, Донка Велева, Величко Бодуров, Красен Иванов, Пенчо Петров, Любен Иванов, Юлия Радославова, Белчо Братоев, Донка Ганева, Антоанета Димитрова, Румен Райков, Христина Минева, Тодор Серафимов, Красимира Димитрова, Венцислав Бозаджиев.

На тържествена церемония по случай 85 години организиран туризъм във Велики Преслав началникът на отдел "Организация и координация" в БТС г-н Петко Стойнов връчи плакет на ТД "Патлейна" и удостои с почет-

ния знак на БТС "Алеко Константинов" изявени деятели, допринесли за развитието на туризма. Сред наградените бяха: Белчо Братоев, Пенчо Петров, Петър Бодуров, Антоанета Димитрова, Донка Ганева. Съюзът присъди още 32 отличия на активисти в туристическото дружество. За изключителни заслуги кметът Димо Бодуров удостои с грамота и вимпел Белчо Братоев, дългогодишен активен деятел и председател на ТД "Патлейна". На юбилея оповестиха решението на преславския общински съвет за предоставяне на база, която да се преустрои в туристическа спалня на дружеството. Със средства от общинския бюджет с 10 000 лв. от БТС, с предоставени от Съюза легла и постелъчен инвентар и с доброволния труд на преславските туристи за 90 годишния юбилей новата спалня ще посреща гости на града.

Относно приемствеността - в края на

миналата година се сформира туристически отряд с 30 ученици от 4 клас на ОУ "Св. Св Кирил и Методий". За няколко месеца от 2013-а месеци малките туристи преминаха по маршрути от Преславска и Драгоевска планина. Научиха се да палат огън, да си приготвят обяд, да опъват палатки. Участваха в Националния поход "Оттук започва България".

Сега в дружеството членуват 90 туристи. ТД "Патлейна" поддържа връзки с ТД "Никола Симов", Търговище, ТД "Мадарски конник", Шумен, ТД "Добротица", Добрич, ТД "Черноморски простори", Варна, "Орлови скали", Провадия. Туристите от Велики Преслав показват на гостите си историческите забележителности на старата столица и нейните околности - красивите маршрути в Преславска и Драгоевска планина.

Антоанета Димитрова, член на УС на ТД "Патлейна"

С „Добруджа и морето“ - незабравими мигове

На 28.05.2011 г. се проведе 9-ият традиционен поход "ДОБРУДЖА И МОРЕТО".

Организатор и домакин бе ТД "Добротица", гр. Добрич, а в туристическа про-ява взеха участие

дружествата от Североизточна България: "Дочо Михайлов", Силистра, "Буйна гора", Разград, "Мадарски конник", Шумен, "Никола Симов", Търговище, "Черноморски простори", Варна, "Трапезеца 1902", В. Търново...

Денят се оказа прекрасен, слънцето щедро огряваше черноморската шир в "чест" на 160-те участници.

Внушителна пъстроцветна колона премина през маршрута с. Камен бряг /столицата на Джу-

лай мониторинг/, покрай Вечното огънче през праисторическия резерват "Яйлата" - до перлата КК "Русалка". Най-малкият участник в похода бе на 8, а най-опитният - на 75 г.

Любителите на фотографията снимаха на воля целувката на морето със скалистия добруджански бряг. Туристическата вечер на приятелите туристи бе в КК "Овчаровски плаж" с веселие и танци, соло-ви изпълнения на всички можещи и неможещи да пеят. Всички, допринесли за незабравимата среща, обещаха догодина да се срещнем отново тук, на прекрасното място, където морето целува Златна Добруджа.

Неделчо Василев, председател на ТД "Добротица"

ТД "Осогово": Предизвикателствата на Трънско

Събудили се рано сутринта, туристите от ТД "Осогово" този път се отправиха към предизвикателството между красивите била на Завалската планина, мегалитния уникален старинен храм-кладенец-телескоп при село Гърло, както и до Ябланишкото ждрело при с. Баня и Трънското ждрело при град Трън. Започваше новото ни приключение, което се оказа доста по-красиво и екстремно от предишните. Древният кладенец при село Старо Гърло е съоръжение с висока сложност за построяване. Ние, хората от XXI век, само можем да се удивляваме на знанията и опита на древните архитекти и строители. С прост строителен материал - камък, те са съградили това уникално, сложно съоръжение, без да използват никакво спойващо вещество, без вар или хоросан. Кладенецът е открит през 70-те години на XX век от археолог Димитрина Митова - Джонова. Според откривателката такъв тип строежи не са типични за тракийската култура. Тя свързва кладенеца с културата "нураги". Археолозите смятат, че е от 12 в. пр. н. е. или от преди 32 века. Ако е вярно, значи

храмът е най-старият градеж в Европа. Запазен е идеално, като че ли е строен наскоро. Целият район около старата част на село Гърло е уникален като природна красота и исторически артефакти. На малка площ има шест

бележително е съчетанието на вода, скали и растителност. Само на няколко квадратни метра се срещат десетки дървесни, храстови и тревни видове. Някои от тях са изключително красиви, като например люлякът,

археологически обекта - гробището, църквата, банята, римското селище, храмът и римският път.

След като се насладихме на всичките тези уникални, се отправихме към Ябланишкото ждрело. Река Ябланица е сътворила един удивителен пролом с множество водопади, прагове, еврзиронни котли, изворчета, пещери, спиращи дъха скални стени и кули. За-

смрадликата, а най-вече изключително рядката, срещаща се само на Балканския полуостров фрайхенбахова перуника, която може да се види през юни. Това ждрело ни плени още в началото му и категорично е по-красивото от Трънското, но да не забравяме, че това е природа, а тя не може да се сравнява и да се каже кое е по-хубаво от другото. Над Зелени вир

ждрелото се стеснява и пътеката става наистина екстремна - почти изцяло е изградена от мостчета над реката и стръмни стълби. Поизгнели дъски на мостчетата навеждат на мрачни мисли - какво ли ще се случи, ако някоя не издържи тежестта на човек, а шумът на бушуващите води не носи успокоение. Пътеката се превръща в низ от мостчета, стълби и парпети до скалите. На места е трудно за преминаване, но уникалните гледки възнаграждават за усилията да се стигне до това девствено кътче. След тази живописна разходка се отправихме към Трънското ждрело. Той е природен феномен, формирал се в продължение на милиони години. Водата на река Ерма бавно е отмивала варовика и в резултат са се образували два скални масива от двете страни на реката, чиято височина е повече от 100 метра.

Колкото повече преминаваш по тези пътища, толкова повече осъзнаваш, че България има едни от най-красивите кътчета и че те трябва да се запазят.

Даниела Стоименова, Кюстендил

„Ветераните“ на ТД „Родни балкани“ - Варна, на 50

Тази пролет се навършиха 50 години от създаването на клуб „Ветерани“ към ТД „Родни Балкани“ - гр. Варна. Първите членове на клуба са старите варненски учители, юристи, писатели. Положили основите на активното туристическо движение в града. Те са строителите на хижите в района, водачите и възпитателите на младото поколение от ученическите секции. Десетки дръвчета по горските пътеки са облагородени от тях. След старателно проучване на терена са изградени повече от 13 чешми - всички свързани с юбилеи и определени събития. През зимните месеци, когато активната дейност намалява, с лекции за билки, пътешествия и история. Писателите Крум Кънчев и Коста Траянов отразяват дейността на клуба не в сухи отчети, а в летописи. От тях черпим сведения за дейността на туристите. Пак от тях блика огромната любов към черноморското ни крайбрежие и родните планини.

Постепенно зачестяват организирани срещи с туристи ветерани от други градове. Традиционни стават съвместните походи на клубовете в Шумен, Русе и Варна, а на Първа пролет всяка година се събират в х. „Мадарски конник“ за веселие. Създават се здрави връзки с клубовете в Ямбол и Айтос, дори е написана песен за трите колектива.

Туристическата дейност се обогатява с нови и нови маршрути, тъй като в клуба се влива част от участниците в клуба на планинските водачи. Излетна-

та дейност е на много високо ниво. Има две групи - в четвъртък и в неделя, които събират по около 30 участници. Работи се и по въпроса за развлекателна дейност. Създава се вокална група, която пее изцяло „на ползу роду“.

Близо две години ръководството на нашия ветерански клуб живя с мисълта за предстоящото отпразнуване на юбилея. Липсва ни база, където да съберем заедно членовете на клуба и гостите. Разделихме празника на две части - за всяка група изненадите и веселието да бъдат на едно и също ниво.

За 17, 18 и 19 май 2013 година изпратихме покани за клубовете от федерацията и получихме отговор от около 40 туристи от близки и далечни градове: Берковица, Благоевград, Велико Търново, Костинброд, Лом, Пловдив, Разград, София, Чревен бряг, Враца, Горна Оряховица.

Преди вечерята гостите успяха да си починат и с наша помощ да се запознаят с част от града.

На тържеството кратко приветствие поднесе председателката на клуба Румяна Кулова. Вокалната група „Чайка“ изпълни марша на „Роднобалканци“ и още няколко песни за Варна, морето и красивата ни Родина.

Поздравителен адрес от името на БФТВ поднесе г-н Луканов. След него сърдечни поздравления поднесоха представителите на гостите, а поздравителния адрес от регионалната отговорничка Павлина Йорданова беше в мила стихотворна форма. На тържеството присъстваше и секретарката на нашето дружество „Родни балкани“ Жечка Карова, на която благодарим за подадената ръка.

Проведохме викторина, в която всички се отличиха със солидни знания. Разбира се, музиката и танците бяха в достатъчно количество.

Връщането в хотела бе осъществено под ръководството на Румяна през центъра на „нощна Варна“.

За втория ден беше предвидена автобусна разходка из курортите „Св. св. Константин и Елена“, „Златни пясъци“ и скалния Аладжа манастир. Всички участници слушаха изключително внимателно обясненията за околностите на Варна. Някои си носеха бански костюми и успяха да се потопят в морето.

Неочаквано възторжено откликнаха на предложението да посетим обзорна височина в близост до манастира, откъдето се вижда нос Калиакра. Въпреки умората повече от гостите се покатериха по неравни-

те стъпала и ниши на древната обител.

Върнахме се в града с уговорката да използваме „Нощта на музеите“ и да посетим някои от тях. С голям интерес групата разгледа Военноморския музей и Музея на Варна след Освобождението.

В Морската градина минахме покрай Аквариума с макета на Черно море, обиколихме Планетариума с чудесната фигура на Коперник.

Надявам се гостите да са останали доволни от нашето посрещане, а ние благодарим на всички, които ни уважиха.

P.S. Докато пишех материала, получих новия брой на в. „Ехо“, в който е поместен отчетът на БФТВ за 2012 г. Относно заглавието „Оредяват ли ветераните...“ Да, оредяват туристите ветерани, отиват си един по един влюбените в планините и горите водачи. А истинските туристи, които междувременно са достигнали „ветеранска“ възраст, избягват да идват в нашите клубове, защото няма за какво да си говорят с хора, които никога не са носили раница на гръб и не са извикали „ехо“ от високо. Не можем да обясним на 70-75-годишен „член на клуба“, че на екскурзия не се ходи с чехли и торбичка в ръка. Надявам се, че във всички клубове все още има по едно ядро ходещи туристи, но времето върви за всички и скоро ще останат „веселягите“, които виждаме само на празнична маса. Боянка Койчева, КТВ при ТД „Родни балкани“

В страната на одрисите

Предлагаме ви един интересен маршрут в Елховско-Ямболския край за запознаване с природните и историческите забележителности /Сакар планина, Дервенските възвишения и Странджа планина/, осъществен с любезното съдействие на К. Маджуров - председател на ТД „Родни простори“, гр. Елхово/, макар по това време той да не бе в България, а водеше група в Румъния/.

Една малка група, 15 планинари от ТД „Трапезица - 1902“, пожелахме да се запознаем със забележителностите на този тракийски край, доколкото можем, за краткото време от четири дни /01-04. 05. 2013 г./ За маршрута основно ни помогна, както по-горе споменах - председателят на ТД „Р. простори“ К. Маджуров/.

Хронология на прехода

01. 05. - За около четири часа се придвижихме с бус от В. Търново до гр. Елхово, където посетихме:

- **Етнографско-археологическият музей** /служителите бяха си разпределили дежурствата през почивните дни - благодарим на уредничката Добринка Костова за отзивчивостта и увлекателната беседа/. Разгледахме много добре подредената и представена експозиция, от която добихме представа за характерните забележителности и особености на този край;

- **Църквата „Св. Димитър“** и др. забележителности на града.

Около 14 ч. пристигнахме и бяхме настанени в скоро отремонтираната х. „Старият мост“, посрещнати от любезния хижар Петър Ташев.

След кратка почивка се отправихме за посещение на Устремския манастир „Св.Троица“ и пещерната ниша „Караколювата дупка“, а след като се прибрахме отново в хижата, разходихме се по част от екопътеката „Дрънчи дупка“.

Вечерта премина по туристически весело.

02. 05. - В 8 ч. поехме към забележителностите в района, а именно:

- с. Мелница,

- м. Манастирчето - параклисът с лековитата вода и пещерата „Дрънчи дупка“;

- тракийските светилища - Мочукови и Мирчолови камъни - с добре изваяните соларни кръгове.

- с. Голям Дервент,

- м. Пещерите - останките от двата тракийски долмена /тук ни провериха документите на служителите на граничната полиция/;

- тракийски долмен, който се намира в селското гробище.

След кратка обедна почивка и раздумка с местните хора от селото продължихме за:

- с. Иглика,

- м. Билянката - където родолюбивият българин, бивш младежки земеделски емигрант - Димитър Терзиев е направил параклис, кът за отход, а в центъра на селото - възпоменателна чешма.

След това продължихме за:

- с. Воден, за среща с кмета на селото Елена Анева, която стана нашия гид при посещението на:

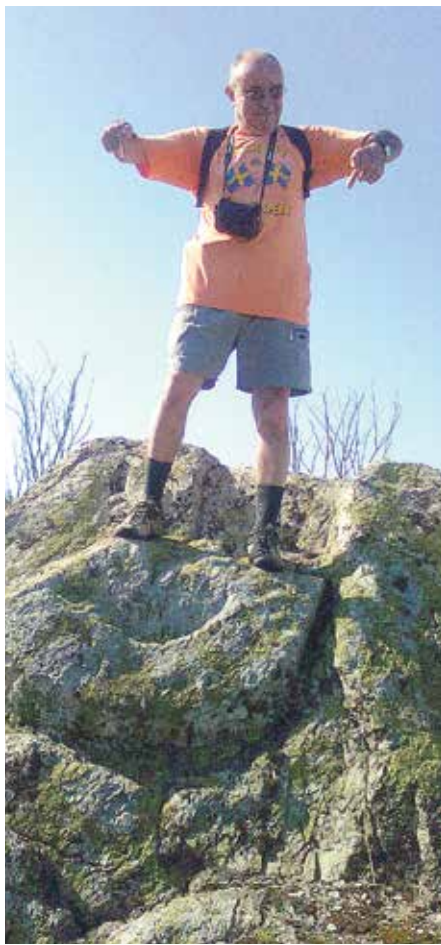
- музейната сбирка;

- църквата „Св.Георги“;

- м. Разкопките - укрепеният манастир, свързан с името на Григорий Синаит, основател на философско-религиозното учение „исихазъм“; Порокийският м-р „Св.Богородица“, където е оформен водещ духовен център - вторият „златен век“ на българската култура преди сформиранието на такъв в Килифареvския м-р от Теодосий Търновски, учител на патриарх Евтимий. В монашеското братство на манастира са били и Ромил Видински, Киприян Цамблак, бъдещ Киевски патриарх и Калист, бъдещ Византийски патриарх. Навлязохме и в дебрите на пещерата, намираща се под първата църква, докъдето можехме да достигнем без специализирана екипировка.

След кратка почивка в гр. Елхово хижата отново ни прие всред пролетната птича врява с туристически песни, танци и хора до късно през нощта.

03. 05. - Отново в 8 ч. отпътувахме за гр. Ямбол и възвишенията „Бакаджи-

ците“ - последните от Средногорските, връзка с Дервенските, Сакар и Странджа планини.

В Ямбол бяхме разочаровани от ръководството на РИМ, макар че музеят да е един от 100-те НТО /под №99/, не работеше в почивните дни и нямаха обявени GSM номера връзка, с изключение на два служебни /стационарни/. Все пак успяхме да разгледаме другите основни забележителности на града:

- старинната църква „Св. Георги“ с иконостаса от Дебърската школа;

- Безистена /покритият базар/;

- джамията - Ески джумая и др.

С буса по обяд се придвижихме до х. „Индже войвода“ /стопанисвана от сем. Бистра и Павлин Пеневи/. Външ-

но имаше неугледен вид, но вътре стаите са прилично отремонтирани и след настаняването ни се разходихме до близкия вр. Св.Спас /Тук е разположен паметникът на българо-руската дружба - железобетонна композиция с височина около 35 м/. Разходихме се и до най-високия вр. Асан Али /515 м н. в./ за около 3 ч. в двете посоки при оскъдна маркировка и неподдържана пътека.

Вечерта по нищо не личеше, че времето през деня бе топло и бяхме направили доста преходи - продължихме отново с танци и хора до късно.

04. 05. - Преди да отпътуваме за В. Търново, посетихме:

- първия паметник на българо-руската дружба, построен в България - храмът „Св. „Александър Невски“;

- параклиса „Св.Спас“;

- „Аязмото“ в пещерата с лековитата вода;

- Кабиленския действащ женски м-р „Рождество на Пресвета Богородица“, известен и с лековитата си вода;

- НАИР „Кабиле“- експозицията е добре подредена в съвременна сграда, но липсват указателни табели и схеми на терена и самото място на тракийското светилище на Богинята майка Кибела - Артемида /на „Зайчи връх“/, макар че пътеките са почистени и тревата около тях е окосена. Посещението в обекта се осъществява с любезното съдействие на охранителя, но без възможност за беседа /без предварителна заявка, понеже служителите на РИМ, гр. Ямбол, през почивните дни не работят !?!?!? - докога ще е така, ние туристите основно посещаваме тези обекти именно тогава - през почивните дни !/.

В ранния следобед пристигаме в изходната на нашия преход точка - старопрестолния гр. В. Търново, удивително от видяното, от красивата природа и докосването до историческите ценности на Одриската държава...

Станчо Русев, председател на Клуб „Пешеходен туризъм“, В.Търново

Туристическо дружество "Кайлъшка долина" – Плевен, навърши 112 години. На 19 май 2013 г. в парк "Кайлъка" под патронажа на кмета на града проф.д-р Димитър Стойков дружеството отбеляза своя празник. Той бе част от програмата на Община Плевен за честване празника на града. Участваха всички клубове на дружеството, като показаха своите умения в походи и състезания в парк "Кайлъка".

Членовете на клуба по пешеходен туризъм проведоха поход от началото на парк "Кайлъка" до големия язовир, заедно с ветераните туристи.

На язовир "Тотлебенев вал" клубът по воден туризъм проведе воден слалом. Плакети получиха класираните се на 1-во и 2-ро място - жени: Надя Геннова и Светла Блажева; мъже: Владимир Пенков и Иван Гергов. След състезанието водняците предоставиха на любители на този спорт да карат каяк.

В събота, на 18 май на хижа "Среброструй" се събраха алпинистите да отбележат 55-годишнината на клуба. През март 1958 г. в Туристически дом "Цветан Спасов" в Скобелевия парк се провежда учредително събрание, с което се поставят основите на организирания алпинизъм в Плевен. Телеграмата от ръководството на ЦС на БТС и комисията по алпинизъм за утвърждаване на новоизградения алпийски клуб към ТД "Кайлъшка долина" е с клеймо 18 април 1958 г. С многобройните премиерни изкачвания, осъществени от членовете на плевенския клуб у нас и в чужбина (Германия, Полша, Австрия, Италия, Румъния, Чехословакия, Югославия, Кавказ, Памир), както и с участието на з.м.с. Руси Дженов в национални експедиции - Афганистан - връх Ношак и Лхотце, Алпийският клуб е заслужил признание, за което говори и високото отличие - медал "Алеко Константинов" на БТС. Носители на награди са и много от неговите членове. Да поздравят колегите си, вечерта дойдоха над тридесет представители на алпийските клубове от страната.

На другия ден, 19 май, неделя, в парк "Кайлъка", под Парашутната кула, се проведоха демонстративни изкачвания.

На Мечата поляна председателят на дружеството д-р Венци Росманов откри Прегледа на туристическите умения и сръчности за учащи се от областта. Участваха отбори от: ПГ "Проф. Цветан Лазаров" и ПГ "Г.С.Раковски", Плевен, ПГ "Стефан Цанов" и ОУ "Паисий Хилендарски", Кнежа. Отборите бяха разделени в голяма и малка възрастова група. Участниците се състезаваха в няколко дисциплини: комбинирана щафета, която включваше - бягане с чувал, колокрос, преминаване по въжен мост и крос, дължина на трасето - около 800 метра; теглене на въже и опъване на палатка. Последната игра бе "Познавам ли моя роден край", включваща въпроси от пътеводителя, който се подготвя от дружеството за учениците. На

Туристически празник „Плевен 2013„

Мечата поляна беше истински празник, състезателите бяха ентузиазирани и показаха най-доброто от себе си. Петко Стойнов, зам.-председател на дружеството, връчи наградите - купи, медали и plakети.

В голямата възрастова група на първо място се класира отборът на ПГ по транспорт "Проф. Цветан Лазаров" - Плевен, и получи приз "Кристален еделвайс 2013"; на второ място отборът на ПГ по земеделие "Стефан Цанов" - Кнежа, и на

трето място отборът на ПГ по подемна, строителна и транспортна техника "Г.С.Раковски" - Плевен. В Малката възрастова група на първо място се класира отборът на ПГ по транспорт "Проф. Цветан Лазаров" - Плевен, а на второ място отборът на ОУ "Паисий Хилендарски" - Кнежа. На учителите - водачи на отбори, бяха връчени plakети за участие в Туристическия празник "Плевен 2013".

ТД "Кайлъшка долина" - Плевен, награди три отбора с учас-

тие в националния Преглед на туристическите умения и сръчности за учащи се на язовир "Копринка": отборите на ПГ по транспорт "Проф. Цветан Лазаров" - Плевен, и ОУ "Паисий Хилендарски" - Кнежа, от Малката възрастова група и от Голямата възрастова група отбора на ПГ по подемна, строителна и транспортна техника "Г.С.Раковски" - Плевен.

Празникът на ТД "Кайлъшка долина" завърши с Национален туристически песенен празник

"Елате в Плевен", организиран от хор "Кайлъшко ехо", в Градската градина, на сцената "Оркестрина". Концертът беше

открит от кмета Димитър Стойков, който изказа пожелание този празник да се превърне в ежегодна традиция. Освен хор "Кайлъшко ехо" участваха приятелски туристически формирования: хор "Камчийска лилия" на ТД "Родни балкани", Варна, хор "Средногорска звезда" - ТД "Сърнена гора", Стара Загора, Дамски хор - с. Орешак, Мъжка вокална група "Вежен", Тетевен, хор "Еделвайс" - ТД "Трапезица 1902", Велико Търново, хор "Планинско ехо" - ТД "Мадарски конник", Шумен, и със специалното участие на Общински духов оркестър - Плевен, с диригент Пламен Марков. Всеки хор получи плакет и цветя от дружеството.

Лидия Цанова

Спортен клуб по ориентиране „Север“ проведоха две състезания:

В Градската градина - за две възрастови групи ученици - II-III клас и IV-V клас. На първите места се класираха, както следва:

Класове	Момичета	Момчета
II-III	Диляна Димитрова – ГПЧЕ	Мартин Тодоров - НУ"Отец Паисий"
IV-V	Кристина Гироцова – ОУ „Петър Берон“	Станислав Силвестров – ОУ „Петър Берон“

В парк "Кайлъка" - за две възрастови групи - VII-VIII и IX-XII клас. На първите места се класираха, както следва:

Класове	Момичета	Момчета
VII-VIII	Вилияна Гургурова - ЕСПУ „Иван Вазов“	Здравко Христов - ОУ „Цветан Спасов“
IX-XII	Лиляна Маринова - ОУ „Петър Берон“	Християн Маринов - Математическа гимназия

Клубът по колотуризм проведо поход, който започна от площад "Освобождение", Плевен, до х. "Среброструй". В колопохода се включиха много любители на колоезденето.

На х. "Среброструй" се проведе състезание - майсторско каране, състоящо се от преминаване на различни препятствия с колело, по възрастови групи. Участие взеха 50 състезатели.

На първите места се класираха:

До 8-год. възраст - Александър Цветанов и Мира Стефанова;
от 8 до 12-год. възраст - Симеон Янев и Нелина Георгиева;
От 12 до 16 год. - Мирослав Янкулов и Теодора Цветанова;
От 16 до 21 год. - Боян Кирев
От 21 до 40 год.; Цветомир Младенов и Миряна Сепиева;
Над 40 год. - Любомир Стоянов и Рени Иванчева

Тазгодишният поход-поклонение в Средна гора, посветен на 2 юни - Ден на Ботев и падналите за Свободата на България, остана записан в анализите на ТД "Еделвайс". 46 походници, туристи от ТД "Еделвайс" и гости от ТД "Красен", с. Бъта Панагюрско, ТД "Купена", гр. Пещера, и други се поклониха на лобните места от бунтовното Средногорие.

Из героичното Средногорие

Пътувахме с влак до Панагюрище, където бяхме посрещнати с китки цветя и дъхав здравец, а после колоната потегли за мемориала "Априлци 1876" в центъра на града. Там поднесохме венец в памет на героите и рецитирахме стихове, посветени на тях, после посетихме Историческия музей и къща-музей "Райна Княгиня". Впечатлени от Панагюрското златно съкровище и експозицията в музея, след час потеглихме за Панагюрски колонии. Обед, почивка и колоната се отправи към хижа "Павел Делирадев", където радушно бяхме посрещнати от стопаните, бивши наши туристи Елена и Били. Бяхме изненадани от тях с пищното посрещане и отпразнувахме на място рождения ден на втория по възраст в групата Мануел Сотиров който същият ден навърши 14 години. Домакините бяха подготвили празнична украса и торта, която опитаха всички участници.

След настаняването продължихме с весела туристическа вечер - хора, песни и танци около лагерния огън на поляната край хижата и тържествена заря.

На следващия ден, отпочинали и радостни, че спря дъждът, който цяла нощ не ни даде мира, продължихме към местността Белотруп, откъдето поехме по пътя на Кървавото писмо към Копривщица. Това е и част от маршрута на Националния поход "По последната диря на Апостола Васил Левски", който започва от Пазарджик и свършва на Къкринското ханче и Ловеч.

По пътя спряхме в местността Хайдушкото кладенче, където се запознахме с живота на Стоян войвода - Юруков, убит тук през 1809 г. Той поема хайдушката чета в този район от Богдан войвода след неговата гибел. Паметни знаци и част от народна песен, посветена на Стоян войвода, са изсечени в каменните блокове. Кратка почивка, пийнали и заредили вода от Хайдушкото кладенче, с песни поехме към връх Бич 1449 м и заобикаляйки връх Буная, се спуснахме към Копривщица.

Тук проследяваме поименно върховете на Стара

планина и се любуваме на прекрасната гледка към връх Богдан, най-високият в Средна гора - 1604 м, един от 10-те планински първенеца на България.

Продължаваме пътя си през местността Равна поляна и след час навлизаме в Копривщица. Скромно тържество пред мавзолея-костница на Априлци 1876 г., а после - с посещение на моста "Първата пушка" и къщите музеи на Георги Бенковски, Тодор Каблешков, Любен Каравелов и други, се връщаме назад в миналото и

се вживяваме в героичните събития. Както винаги, и тази вечер настроението в туристическите спални беше на висота.

На следващия, трети ден нашият поход преминава през Медет дере в местността Столовата краище, спряхме на почивка на Перисатица - старо хайдушко събрание и кръстопът на пътя от Копривщица за село Старосел - оттам през Пловдив за Цариград, където са преминавали копривщенските търговци от времето на Възражда-

нето. Там се срещнахме с група от 12 ученици от ОУ "Васил Левски", гр. Хисаря, с ръководител Дилана Василева Петкова. Провеждането на техният поход е свързано с плана за дейността на VI клас през учебната 2012/2013 г. под мотото "България е красива и с героично минало, да докажем, че я заслужаваме".

Спряхме на паметната чешма "Хубава си, моя горо", където Любен Каравелов е написал текста. Цялата група изпя песента. Весели достигаме

хижа "Бунтовна".

Това е вечерта на 1 юни, където след буря и проливен дъжд направихме тържествена заря и весела туристическа вечер, наситена с песни, хора, танци и весели игри до полунощ. Отличени бяха най-младият (Александър Сотиров - роден 2001 г.) и най-възрастният (Методи Чавдаров - роден 1936 г.) туристи, успешно завършили похода.

На 2 юни за три часа достигнахме село Кръстевич, където точно с пристигането в селото започна

воя на сирените. Стоим застинали в минутите на почит към Ботев и героите, загинали за свободата на България, и ставаме съпричастни с тези, по чийто път ние вървахме през четиридневния ни поход-поклонение.

После всичко е лесно, автобусът ни извозва до Пловдив в очакване на новите туристически прояви.

Водач на похода - майстор на спорта Николай Добрев Пловдив
Снимки: Иво Сотиров

ВЪЗРАЖДАНЕ НА СЕВЕРОЗАПАДА

Тази година фестивалът на спомените "Козе мляко", в село Горна Бела речка навърши десет години. Той се провежда от 24 до 26 май. Ежегодно чрез този фестивал се поставя акцент върху определена тема за размисъл и действие чрез примерите на Бела Речка и Северозападна България - разграбените и разрушени места, за срещи на хора от селото, спомените от исторически събития в близкото минало, човекът като разказвач на истории, изоставянето и други. Село Горна Бела речка се намира в Северозападната част на Стара планина, Врачанския Балкан, на 8 км от град Вършец, на 85 км от София. В селото има около 60 жители и все по-намаляващ брой кози и овце.

През 2013 организаторите обръщат "Поглед назад", - време за ретроспекция и бъдещи действия. Един от мениджърите на фестивала и представител на "Фондация за нова култура", Марияна Асенова коментира:

"Поглед назад" - това е мотото на фестивала тази година, а целта - да се види докъде стигнахме с въпросите, които задавахме през тези години. Всяка година фестивалът е различен, идват нови хора. Търсим отговор на въпроси, свързани с личните истории, търсим причините за това Северозападният край да е така изостанал и изоставян.

Фестивал на спомените или „Козе мляко“ в Горна Бела речка

вът на старото училище в селото. През 2013 г. организаторите продължават с обновяване на сградата и с идеята за ново пространство за работа и уъркшопи. За целта е получена помощ от доброволци на международна програма, която за втори път се включва в облагородяването на Бела речка. Доброволчески инициативи имаше още и в няколко посоки - отбелязване на туристически пътеки в планината над Бела Речка, освежаване на реставрираните досега места - камбаната и казанът.

Вкусно

Все още има местенца в нашата красива страна, където храната е истинска, вкусна и пълна с живителни съставки. Наскоро имах щастието да попадна в село Горна Бела речка. На един фестивал, провеждан вече девет години. Фестивал, рожба на млади хора, на които им пука какво се

Вече втора или трета година се опитваме да съживяваме изоставени места. Предвидени са и дегустации на местни вкусови около казана. Забължително ще присъства и козето мляко. В Горна Бела речка се прави много вкусно козя извара. Тази година присъстват и участници от различни държави - Турция, Австрия, Полша, Гърция, Великобритания, Естония, Германия...

По време на фестивала на спомените "Козе мляко", през 2012 година се събраха средства, с които беше ремонтиран покри-

случва в родината ни. Темата тази година беше "Забравеният северозапад на България...". Тъжно, но вярвам, че всичко може да се възроди от пепелта точно като Феникс. Звиси само от нас. Заедно с мои колеги от Софийска филхармония бяхме една малка частица от фестивала. Квартет "Амара", изпълни обичани и популярни творби на едно необичайно място - изоставена каменна кариера в село Челюстница. Може да ги видите в сайта на фондация "Нова култура...". А аз опитвах гозбите на Белоречките баби, изварата, кашкавала, сиренето, баниците... сладко... какво ли не! Не на празно фестивалът се казва "Козе мляко...". То е така дъхаво, уханието му е на най-различни билки. Уникален български продукт, смело заявявам това. С извара от козе мляко, с домашно козе сирене и билки от поляните направих един чийзкейк, който днес искам да ви представя. Неповторим на вкус и аромати! Оформянето на зеленчуците отдавна видях ето тук и много ми хареса. Оригиналната спирава буквално

хипнотизира. Сигурна съм, че и на вас ще ви допадне. Рецептата е съчетана лично от мен и не съм ползвала никакъв източник. Може да замените изварата от козе мляко с извара от краве мляко или рикота. Сиренето също. Но ако имате възможност да си набавите от село истински продукти, го направете и вкусът ще е неповторим. Наред с уоволствието да опитам тази качествена храна се върнах от фестивала с най-ценното нещо. С прекрасни нови приятели. Щастливка съм, нали? Да ви е сладко!

Йоли
*Рецептата на Йоли в следващия брой

Туристи от Ловеч изкачиха Олимп

От 2 до 5 юни 2013г. ТА„Стратеш“, проведе поход в планината Олимп с изкачване на първенеца ѝ връх Митикас (2917м н.в.). Това бе първата в историята на дружеството масова организирана проява зад граница. В нея взеха участие 38 туристи. Финансирането бе подпомогнато от Община Ловеч във връзка с чествания тази година 50-годишен юбилей от създаването на отряда на Планинска спасителна служба в град Ловеч. В проявата се включиха 9 планински спасители.

Олимп ни посрещна с топъл дъжд и забулени в мъгли и облаци върхове. Изкачването ни започна по добре изградена туристическа пътека от местността Приония и най-високо разположения ѝ паркинг, на 1100 м в. Беше ранен следобед на 2 юни 2013 г. Над 1500 метра дъждът престана, слънцето надзърна сред мъглите и огря в подоблачните висини олимпийските величествени гледки от кули, преспи и зъбери. Вече се движехме в мистична атмосфера сред наведени от стихии вековни мури и клекове, обрасли в цветя дънери, изумрудено зелени и росни треви папрати и здравец. Крайната ни цел в този първи ден бе хижата "Спинос Агапитос" на 2100 метра н.в., изходна точка за изкачване на най-високите върхове на Олимп. Достигането ѝ ни отне около 3 часа и бързо се смесихме с разноезичните гости, възхищавайки се на страховитите гледки. Каменните тераси надвисват над дълбоки пропасти, погледите ни безпрепятствено стигаха до сините води на Егейско море. Над долината се издигаха две дъждовни дъги. През нощта бяхме събудени от кратък земен трясък, поредно напомняне за мощта на земните стихии, а сутринта се любувахме на великолепен изгрев на слънцето над морето. В 6.30 часа тръгнахме нагоре, по безкрайните каменни сипеи към потъналите в мъгли върхове. Неописуеми гледки от шеметни вертикали, пресичани от мъгли и диви кози. Явно свикнали с туристите, те разумно позираха на безопасно разстояние. За около 3

часа стигнахме вр. Скала и пред нас се изправи митично красивият Митикас, върхът, считан от древните елини за дом на самия Зевс. След кратка почивка голяма част от групата пое по опасния път от скални корнизи, стръмни сипеи и вертикални стени. За 45 минути върхът бе изкачен и на него се развяха родните трибагренции до металното гръцко знаме. Над планината се понесе акапелно изпълнение на българския химн, известият за нашето присъствие на върха. След миговете на опиянение ни очакваше едно безкрайно дълго спазане, денивелация от 3000 метра до плажовете на Катерини, за щастие, последните 1000 метра с автобус. Там ни посрещна новината, че има повреда и няма вода за около час, което директно ни насочи към топлите води на Егея. Изтичаше един удивителен и прекрасен ден - сутринта гледахме от върховете морето, вечерта, плувайки в тихите води, отправяхме поглед към върховете. Програмата ни на следващата сутрин включваше посещение на известната сбирка на Археологическия музей в Дион, бъдещия възхищение с творбите и таланта на хората от хилядолетия, населяващи тези древни земи. Следобед - разходка из познатия на всички и обичан град Солун. Отправна точка - базиликата "Свети Димитър", закрилникът на Солун. Той е и светецът на българската царска династия Асеневци. Според легендите Св. Димитър е загинал в килия на римския форум на Солун през 303 г. от новата ера. Оттам по улица "Аристотел", покрай древния римски форум и термите до площад Аристотел, на който се издига

прочутата статуя на философа, та чак до крайбрежния светъл булевард. Някои се отправиха към Хептапиргион или „Крепостта на седемте кули“, и прекрасната ѝ гледка към морето, други - към символа на града - Бялата кула. През годините кулата е носила много имена - Кулата на лъвовете, на еничарите, Кървавата кула, и е изпълнявала различни функции - затвор, противовъздушна отбрана, университет. Днес е превърната в музей, изключително интересен заради интерактивната си експозиция. Притегателни точки за нас бяха и музеите в централната част, древната Арка на града, построена от римския император Галерий като възпоменание за победата му над персите. Мнозина потънаха в пълния шум на пазара Модияно, рибните закусквални и многобройните кафенета - типичните гръцки удоволствия.

Вечерта на третия ден потеглихме към българската граница, планината Беласица и едноименната хижа, разположена високо над Петрич. Топло посрещане, българска земя! В последния ден посетихме Националния парк-музей "Самуилова крепост", разположен между планините Беласица и Огражден в т. нар. Ключка клисура, свидетел на една от най-големите трагедии в анализите на нашата история, разиграла се в далечната 1024 г. Вековните чинари по поречието на Струмица, бронзовата фигура на Самуил, пилоните над военното укрепление внушават респект и навеждат към размисъл. В дневника на музея Йордан Радичков е отбелязал: "...Тежък и горчив извор за нас, но всеки българин трябва да коленичи и да отпие от този извор". Няма какво да се добави към това.

Срещата ни с магията на Балканите продължава в предстоящия в края на юни поход в Родопска планина.

Текст и снимки
д-р Дарина Петрова

Екопътека Курт Кая

В Професионална гимназия по селско стопанство - Нова Загора, от 2008 г. съществува клуб "Млад еколог", който през 2010 г. поради големия интерес и съпричастност на учениците към глобалните екологични проблеми прерасна в Екоакадемия.

Нейната основна цел е обогатяване на знанията на учениците в областта на опазването на околната среда и устойчивото развитие.

Академията обхваща три клуба:

1. Клуб Млад еколог
2. Клуб Екотуризм
3. Клуб Зелени патрули

Всички доброволчески инициативи, заложили в дейностите на трите клуба, са част от неформалното екологично образование на учениците и допълват образователната и обучителната система.

През учебната 2012/2013 година учениците от клуб Екотуризм с ръководители г-жа Катя Неделчева и г-жа Лиляна Стоянова създадоха първата екопътека в Новоагорска община по проект BG051PO001-4.2.05 „Да направим училището привлекателно за младите хора“ съвместно с Туристическо дружество "Алеко 1900".

Екопътеката е изградена по кръгов маршрут в Средна гора в местността Курт кая, намираща се на север от с. Асеновец, общ. Нова Загора. Подготвителната работа на ученическата група се състоя в запознаване с документалния и картов материал на региона. Създаде се подробен план за обхождане на обекта, който се координира с членовете на Туристическо дружество "Алеко 1900".

През есента на 2012 г. маршрутът беше почистен и маркиран. В началото на 2013 г. бяха поставени указателните табели по маршрута, информационните табла за природните и историческите забележителности по екопътеката и изградени местата за

отдых.

Време за преминаване по маршрута - 2,30 часа

Степен на трудност: средна

Сезон: целогодишно

Екипировка: туристически обувки.

Преминавайки по маршрута, туристите имат възможност да се насладят на красивата природа. А именно:

Връх Курт кая /Вълча скала/, наричан още Зъбчето, е разположен над с. Асеновец, на билото на Средна гора, източно от Кортенския проход. Височината му е 542 м. Изграден е от седиментни скали.

От върха се открива изключителна панорамна гледка: на север - язовир Жребчево /четвърти по големина в България/, а на юг - към равното Новоагорско поле.

В близост се намира връх Куш кая /Птича скала/, където гнезди ястреб мишелов.

В западния край на връх Курт кая има останки от късноантична и средновековна крепост "Калето". Тя е с неправилна форма и като крепостна стена е изградена от редове дялан камък и тухли. Вътрешността на стената е запълнена с ломени камъни и хоросан, а широчината ѝ е повече от 1 м.

Туристическият маршрут преминава през обширна поляна, на която е обособено място за отдих - барбекю и възможност за изграждане на палатков лагер.

Създаването на екопътека Курт кая стабилизира взаимодействието между училището и неправителствените организации, подготвя младите хора за участие в дейности, свързани с опазване на околната среда и укрепване здравето на учениците.

София област „Опознай родния край“

Инициативата на Българския туристически съюз „Опознай родния край“, част от уникалното движение „Опознай България – 100 НТО“, набира инерция и, образно казано – крачи из страната. Към набъбващото семейство на участниците се присъединява и администрацията на Софийска област, която представя по един увлекателен и лесно достъпен начин богатствата и природните забележителности на региона.

Тук с ръка на сърцето и ние, възрастните туристи, можем да признаем за пропуски в представите ни за областта – толкова скрита красота е останала встрани от популярните и традиционни туристическите пътеки, толкова нови, предизвикателства ни зоват! Да тръгнем и ние с хилядите млади туристи от училищата на областта в опознаване на Родния край.

На добър път и – добри срещи!

Уважаеми пътешественици,

Фактът, че държите в ръцете си този Пътеводител, значи че вече сте оценили красотата на българската природа. Ние от Областна администрация

на Софийска област сме уверени, че опознавайки уникалността на областта, ще се докоснете до още едно късче от богатството на България.

Този Пътеводител дава

информация за обектите от националното движение „Опознай България – 100 национални туристически обекта“, уникалните природни феномени, изградените екопътеки и туристически маршрути в Софийска област.

Пътеводителят се реализира по проект на Фондация „Съвременност“ и

Областна администрация на Софийска област „Гражданско общество и местна власт – партньори за зелен регион“, с финан-

совата подкрепа на Програмата за малки проекти на Глобалния екологичен фонд.

Пътеводителят е изготвен като съвместна инициатива на Областна администрация на Софийска област, Български туристически съюз и Фондация „Съвременност“, част от програмата „България – това е моята родина“ и Националното движение „Опознай - България - 100 национални туристически обекта“. Целта е популя-

ризиране на най-значимите туристически и природни обекти в Софийска област.

Обектите са подредени в Пътеводителя като първите 14 са част от 100-те Национални туристически обекта, а останалите 11 са определени като уникални и значими природни обекти на територията на Софийска област.

На страницата на всеки в Пътеводителя е обозначено специално място за поставяне на печат и марка на самия обект. Всеки който посети 25-те обекта и събере печати и марки от тях, ще получи без-

платно книжка на 100-те национални туристически обекта от Информационния център на Българския туристически съюз (подлеза на бул. Васил Левски 75, гр. София). Отличията на движението са бронзова, сребърна и златна значка, които се връчват на участниците за посетен съответно 25, 50 и 100 обекта.

Освен с обектите в Пътеводителя Софийска област е богата с множество уникални архитектурно – исторически обекти, паметници на културата и духовността, емблематични традиции и празници,

богата палитра от природни забележителности и биоразнообразие. Тук са представени два Национални парка – „Централен Балкан“ и „Рила“, два Природни парка – „Врачански Балкан“ и „Витоша“, два резервата – „Ибър“ и „Централен Рилски резерват“, два поддържани резервата – „Училищна гора“ и „Богдан“, двадесет и осем природни забележителности и тридесет и две защитени местности.

Красимир Живков
Областен управител
Софийска област

Часовникова кула - община Ботевград

Часовниковата кула е символ на гр. Ботевград. Кулата е построена през 1862-1864 година. Името на архитекта не е запазено, но майсторът е известен - Вуно Марков.

Часовниковата кула е един от малкото архитектурни паметници на града, съхранили се от епохата на Възраждането. Тя е най-високата от подобните на нея в България. Била издигната по предложение на Мидхат паша. Кулата, украсена със сини фрески, съдържа архитектурни елементи, характерни за пловдивските и копривщенските къщи, но формата на кубето недвусмислено

напомня за принадлежността на поръчителя към мюсюлманската вяра. Кулата се състои от три пропорционални части, общата ѝ височина е 30 метра, а основата е квадрат, всяка страна на който е 5 метра. За изграждането ѝ били използвани ломени камъни от кариера при село Боженица, а дървеният материал добивали от района на село Врачеш. Когато група френски рицари пресичали Предбалкана през Средните векове, един от тях възхитено възкликнал: „Боже, Ница“, което е безспорно доказателство за красотата на този край....

Печат - в Исторически музей - гр. Ботевград
Адрес: пл. „Саранск“ 1
Работно време - 9⁰⁰ - 18⁰⁰ часа, без почивен ден
Телефон: 0723/ 66-828

Манастир „Св. Николай“ - с. Скравена, община Ботевград

Смята се, че на мястото на Скравенския манастир първоначално е съществувало езическо светилище, върху което вероятно повремето на цар Петър е бил издигнат християнски храм. Съдбата на манастира е била тясно свързана с историята на Грамаде - старо селище, което не е просъществувало до наши дни. Разкопки от 1938-1941 г. поставят началото на разкритията за историята на манастира. Те са правени в близост до вековен дъб с опрян на него кръст, който е служил за оброк още от времето на Турско робство.

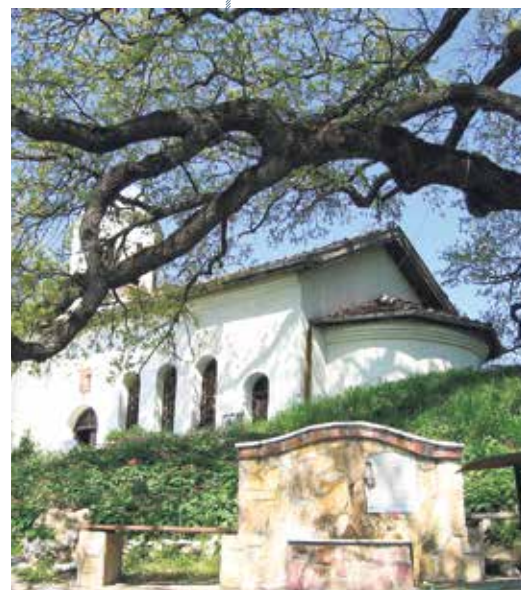
Открити са основите на храм, който е бил опожарен и затрупан с пръст. Открита е и килия с размери 3,5 м на 4 м, в която имало огнище, както и шест скелета в различно положение. Според едно от мненията скелетите са на хора, участвали в отбраната на манастира и Грамаде срещу турците, при което са били разрушени изцяло от тях, около 80 години след падането на Търновското царство. Според друго мнение, градящо се върху положението на скелетите (един в легнало, а останалите - в седнало), погребаните са славяни и един българин, живели по времето на езическия храм, върху който по-късно е издигнат манастирът.

На 120 м от разкопките били открити основите и на друга църква, която се предполага, че се е наричала „Успение на пресвета Богородица“. Нагоре към върха на хълма се намира местността Пречиста. Там също има оброк, за който се смята, че е издигнат върху основите на друга църква, която вероятно се е казвала „Св. Димитър“.

Печат - в манастира.

Работно време на манастира: всеки ден от 9.00 - 17.00 часа.

За информация: Информационен център в с. Скравена (в сградата на читалището) тел. 07137/ 20 44; работно време: понеделник - петък 8. 18 ч., събота и неделя 9.00 - 18.00 ч.

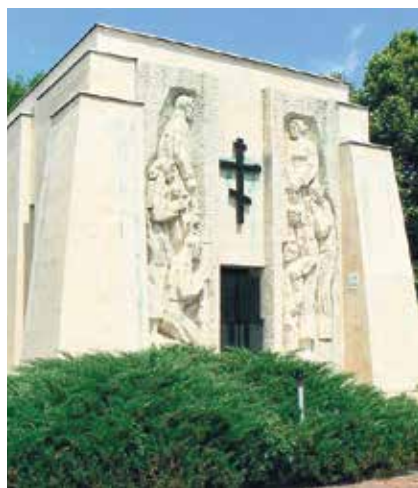
Исторически музей - община Ботевград

Началото на музейното дело в Ботевград е поставено през 1937 г., когато е организирана музейна сбирка към местната гимназия. През 1952 г., обогатена и разширена, сбирката е обявена за държавен музей. В резултат на дългогодишна събирателска работа са организирани няколко музейни експозиции. Последната е открита през 1991 г. Музейният фонд, комплектован от оригинални документи, снимки и вещи, надхвърля 15 000 единици. От 3 май 2011г. Исторически музей Ботевград е преместен в обновената сграда на старата съдебна палата.

Печат - в музея
Адрес: пл. „Саранск“ 1
Работно време - 9⁰⁰ - 18⁰⁰ часа, без почивен ден
Телефон: 0723/ 66-828

Паметник костница на Ботевите четници - с. Скравена, община Ботевград

От историята е известно, че през 1876 година Ботевата чета е разбита на връх Вола. 12 души четници, предвождани от Георги Апостолов, се отправят за село Лютиброд. В местността "Ритлите" край Искър те попадат на засада и са избити до един. Предводителят на башибозците, Саадатин ефенди, наредил главите им да бъдат отсечени, набучени на колове и отнесени в Орхание /днешният Ботевград/. Пътят на зловещото шествие минавал през Скравена, родното място на Георги Апостолов. Всички жители били изкарани навън, за да видят отрязаните глави на четниците като предупреждение какво ги очаква, ако не се подчиняват на поробителя. Селските първенци Георги Стаменов и Петко Студенковски предложили откуп и се обърнали с молба към каймаканина да им ги остави под предлог "да не се изплашат от тях булите в касабата". Турчинът погледнал грозната картина, спомнил си заповедта от Високата порта да не се вдига много шум заради шетащите в империята журналисти от Европа и се съгласил главите на жертвите да останат в Скравена. Жените ги измили и увили в домашно платно, но преди да успеят да ги погребат, едно от заптиетата, Яшар Чолака, решил да вземе две от тях в своето село Угурци, сегашното Гурково. Така в двора на селската черква били опяни и погребани от поп Димитър и неговият син Георги само десет от главите на въстаниците. На 3 юни 1930 година по предложение на поп Георги Попдимитров те били преместени в специална витрина на църквата. Днес тленните останки на Ботевите четници са положени в Паметник-костница, открит през 1982 год. Именно тази костница става причина Орхание да се преименува в Ботевград.

Ключът за костницата и печатът се намират в информационния център в читалището.

За контакти: 07137/ 2044; работно време на Информационния център: понеделник - петък 8 - 18 ч., събота и неделя 9.00 - 18.00 ч.

Исторически музей - община Етрополе

Намира се в сградата на бившия **Ко-нак**, строена в периода 1853-1870 г. от етрополските майстори Дено и Цветко в типично възрожденски архитектурен стил.

Експозицията на музея представя богатото културно-историческо наследство на община Етрополе в 10 експозиционни зали: Археология, Етнография, Занаяти XVIII-XIX в., Занаяти XVIII-XIX в., Просветно дело, Етрополска калиграфско-художествена школа от XVII в., Национално-освободителни борби, Видни етрополци и Дарителство. Показани са над 1200 културни ценности, много фотоси и документи. Най-ранните археологически паметници, открити в Етрополския край, са каменни брадви-чукове от периода на бронзовата епоха, които посетителите могат да видят в зала "Археология". В залата е показана колекция тракийска керамика от V в. - IV в. пр.Хр., която включва голямо разнообразие от съдове, употребявани във всекидневния живот и култа

на траките. Богата е и колекцията от накити от V в. - IV в. пр. Хр. - фибули, обеци, пръстени и др. В четирите зали на отдел "Етнография" са изложени експонати и фотоси, разкриващи материалната и духовната култура на населението от Етрополския край от XV в. до средата на XX в. В зала "Занаяти XV-XVI в." могат да се видят разнообразните инструменти на старите рудари - лопати, клещи, миньорски лампи и др. Показани са инструменти и изделия на ковашкия, ножарския занаят, както и на катинчарския занаят - ключове и катинари. Впечатлява богатата колекция "Руди, минерали и кристали" от Етрополския край. В същата зала са представени и занаятите, свързани с добива на дърво и неговата обработка. В зала "Занаяти XVII в. - XVIII в." продължава представянето на металообработващите занаяти. Богата е колекцията на кантарджийския, бакърджийския и на крънчарския занаят. В Централната зала на първия етаж в отделна витрина са показани витленици и павурчета за ракия. В залата са изложени характерните за района на Етрополе накити - пафти със седефени плочки, гривни, пръстени и обеци. Показано е също мъжко народно облекло от Етрополския край, както и етрополска женска носия. В зала "Занаяти XIX-XX в." са представени мутафчийския, обуцарския, бъкличарския, млекарския и кожарския занаяти.

Печат - в музея

Адрес: гр. Етрополе, бул. "Руски" № 105.

Работно време: понеделник - петък: от 8,00 - 12,00 ч. и от 13,00 - 17,00 ч. събота от 9,00 до 15,00 ч.

За контакти : тел./факс: 0720 / 62124, e-mail: museum_etropole@abv.bg

Часовниковата кула в гр. Етрополе

Часовниковата кула е построена през 1710 г. от майстор Тодор и се смята за една от най-старите в България. Изградена е от речен камък и бигор (вид варовикова скала), а височината ѝ е 20 м. Първоначално е служела като наблюдателна и отбранителна кула. Часовниковата кула има три основни части. Долната каменна част е разделена на 14 хоризонтални пояса с дъбови греди. Средната част представлява тялото на кулата, във вътрешността на което има дървена стълба с две площадки. На западната страна на горната част има каменен циферблат на часовник с надпис 1710 г. - годината, в която е построена кулата. Наблюдателната кула сменя предназначението си през 1821 г., когато е преустроена в часовникова. Майстор Дидо от Етрополе изработва часовниковия механизъм, а камбаната е взета от разрушената църква на манастира „Св. Атанас“.

И до днес часовникът на Етрополе работи точно и всеки може да свери личния си часовник с този на кулата.

Печат - в Исторически музей гр. Етрополе

Адрес: гр. Етрополе, бул. "Руски" № 105.

Работно време: понеделник - петък: от 8,00 - 12,00 ч. и от 13,00 - 17,00 ч. събота от 9,00 до 15,00 ч.

За контакти : тел./факс: 0720 / 62124, e-mail: museum_etropole@abv.bg

Етрополски манастир „Св. Троица“ - община Етрополе

Етрополският манастир е разположен в подножието на старопланинския Черни връх (1070 м н.в.), на 2 км от с. Рибарица, на 5 км от гр. Етрополе и на 40 км от гр. Тетевен.

Етрополският манастир, известен още с името "Варовитец", (заради варовиковия камък, с който е изградена манастирската църква) е основан още в средновековието (1158 г). Преданието свързва възникването на обителта с името на Св. Иван Рилски, който се установил в една от пещерите в близката местност Варовитец, преди да се оттегли като отшелник в Рила.

През 16 и 17 в. Етрополският манастир е едно от най-значимите книжовни и просветни средища по българските земи, като в него възниква и се развива прочутата Етрополска калиграфско-художествена книжовна школа. Тук са творили множество преписвачи, съставители на църковни сборници, художници, които разгърнали широка дейност за запазване на българската писменост и книжнина. В манастира са написани десетки ръкописни книги, украсявани с рисувани заглавия, страници, букви, орнаментирани винетки, концовки и др. Такива са "Евангелие", от 1577 г., "Пролог за месеците", от 1602 г., няколко евангелия от 17 в. и др. Неведнъж Етрополският манастир е бил посещаван от Васил Левски, като дори е запазено скривалището на Апостола.

До Етрополския манастир се намира малък водопад, наречен "Варовитец", който си заслужава да се види.

Печат: в манастира

Работно време: всеки ден от 9.00 - 17.00 часа.

Архитектурно-исторически резерват - община Копревщица

Град Копревщица е разположен в Същинска Средна гора. През 1952 г. е обявен за единствения град-музей в страната, а от 1971 г. е архитектурен и исторически резерват, разполагащ с 388 архитектурни, исторически, художествени и етнографски паметници. През 1978 г. е признат за национален архитектурен резерват с международно значение и за селище на международен туризъм.

В периода от 1793 до 1810 г. Копревщица е опожарявана три пъти. След третия палеж селището е почти изцяло унищожено и тогава започва изграждането на днешния град.

Копревщица винаги е будила интерес със своето историческо минало, свързано с икономическия и културния възход на българ-

ския народ през епохата на Възраждането (XVIII - XIX в.). Сред музеите и местните забележителности са Ослековата къща, Лютовата къща, музей "Тодор Каблешков", музей "Димчо Дебелянов", музей "Георги Бенковски", музей "Любен Каравелов".

Печати могат да бъдат поставени в:

- туристическа спалня "Войводенец" на ул. "Ев.Векилова" №5

- къща за гости "Тодорини къщи" - на ул. "Любен Каравелов" № 22

- механа "Под старата круша" - на бул. "Хаджи Ненчо Палавеев" № 56

За контакти: Тел.: 07184/ 21 91 - Инфо център

Работно време: Инфо център: зимно - 10.00-17.00 ч.;

лятно - 9.00-18.00 ч.; без почивен ден

От сряда до неделя работят всички музеи.

Девически манастир

Врх Богдан

Голям Богдан, или само Богдан, е най-високият връх в Средна гора (1604 м). Врх Богдан носи името на легендарния хайдутин Богдан войвода. От всички страни е заобиколен от гори, но на юг и на север се откриват прекрасни гледки към върховете Барикади и Вълк. В южното подножие на върха сред буковата гора се тъмнеят огромни скали, покрити с мъх и здравец, които се наричат Детелинова пещера. От връх Богдан водят началото си реките Пясъчник, Крива река и Луда Яна.

Врх Богдан се намира в Поддържан резерват "Богдан", който е и единственият на територията на планина Средна гора и обхваща билото и най-високите ѝ части.

Поддържан резерват "Богдан" е обявен през 1972 г. с опазването на вековни букови гори. Средната им възраст е 150 г. Площта на резервата е 114.8 ха.

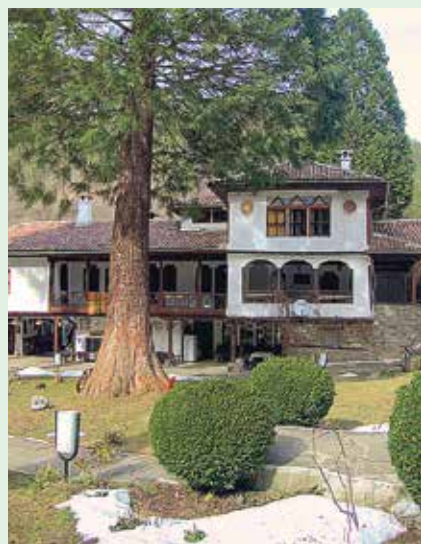
За поддържани резервати се обявяват зони, включващи редки и/или застрашени растителни и животински видове и местообитанията им.

Преминаването на туристи през резервата става само по маркираните пътеки.

През буферната зона на поддържан резерват "Богдан" преминава туристически маршрут, водещ към хижите "Средногорец" и "Чивира".

Печат за 100-те НТО се намира в хижа "Войводенец" и в Туристически център "Богдан", гр. Копривщица, бул. "Х.Н. Палавеев" 77А, e-mail: centre_bogdan@abv.bg.

Манастир „Седемте престола“ - с. Осеновлаг, община Своге

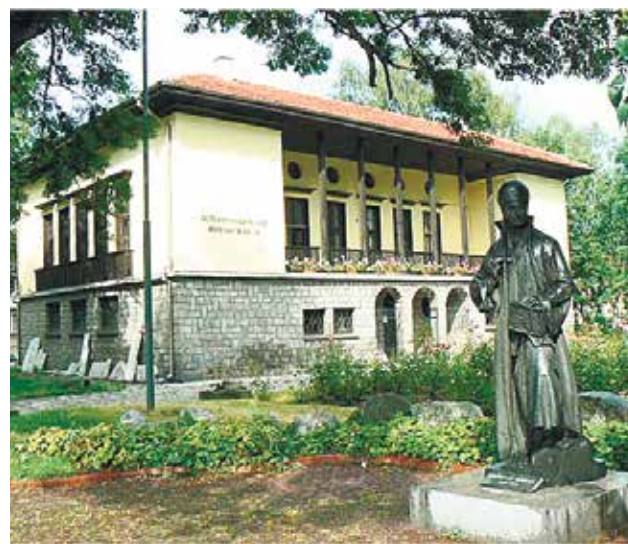
Официалното име на манастира "Седемте престола" е манастир "Света Богородица", но малко хора го познават така. По-популярен е с имената "Седемте престола" и "Осеновлагски манастир".

Историците смятат, че е основан по времето на Второто българско царство, и по-точно при царуването на Петър Делян. Според легендата, седем боляри или седем братя са основали манастира, като са дали началото и на седем селища в близост - Осеновлаг, Огоя, Оградище, Буковец, Лесковдол, Желен и Лакатник.

Архитектурата на църквата е уникална в световен мащаб. Вътрешни стени разделят църквата на седем отделни помещения, шест от които са малки и обграждат едно централно. Всяко едно от тези помещения представлява отделен параклис и има отделен олтар-престол. От там идва и името на манастира.

Печат: в манастира
Работно време: всеки ден от 8,00 до 17,00 ч.

Исторически музей - община Самоков

Културно-историческото наследство на Самоков е представено в Историческия музей в няколко тематични експозиции. Името на града е забележителен културен факт и отразява възникването и развитието му около огромните механични чукове за добиване на желязо, наречени "самокови".

Експозиция "Самоков - дух и метал" е посветена на значението на града като железодобивен, занаятчийски и културен център. Археологически находки илюстрират хилядолетни металургични традиции. Действащи макети на пещите за топене на желязо "видня" и на механичните чукове "самоково".

Експозиция "Самоков - дух и метал" е посветена на значението на града като железодобивен, занаятчийски и културен център. Археологически находки илюстрират хилядолетни металургични традиции. Действащи макети на пещите за топене на желязо "видня" и на механичните чукове "самоково".

во" онагледяват произхода на името Самоков.

Историческият музей в Самоков е създаден през 1930 година като музейна сбирка към Читалище-паметник „Отец Паисий“. Същинската сграда на музея е построена през 1940 година по проект на известния архитект Юрдан Юрданов.

Сред ценните експонати на историческия музей в Самоков е иконата на Исус Христос Вседържител от 1795 година, както и сандъчето за лични вещи и бои на прочутия самоковски зограф Никола Образописов.

В музея има експозиция „Самоковска художествена школа“, която е създадена с богатата колекция икони от XVII, XVIII и XIX в. В музея има творби на основателя на Самоковската художествена школа Христо Димитров, както и на синовете му - Димитър Зограф и Захари Зограф.

Един от най-ценните предмети в музея е първата печатна преса в България, която е принадлежала на Никола Карастоянов и датира от 1828 година. В Самоков се е намирала първата българска печатница, където се е отпечатвало първото българско списание "Любословие".

Към днешна дата историческият музей в Самоков разполага с 30 000 експоната. Те са разпределени в няколко различни колекции - археологическа, етнографска, документална, художествено-иконографска и фотографска.

Етнографската сбирка съдържа носии, накити и вещи, характерни за занаятчиите в Самоков, които показват начина на живот на жителите на града. В Самоков е имало стъкларска фабрика, в която са работили майстори-стъклари от Чехия.

В музея има инструменти, характерни за занаятите в Самоков в периода на Възраждането - златарство, медникарство, абаджийство, грънчарство и обработка на полускъпоценни камъни с използването на антични образци.

Освен носиите, в етнографската сбирка в историческия музей Самоков са представени и модерни за втората половина на деветнадесети век дамски европейски костюми. Представени са също така изискани часовници и ръкоделия. В музея има макети на чук за добиване на желязо, известен като самоково, който е бил задвижван от водите на река Искър.

В археологическата колекция на музея има късноантични и тракийски находки. Те са били открити по бреговете на язовир Искър. В колекцията има и сребърни обкови на икони.

В двора на Исторически музей - Самоков стоят скулптурите на Никола Карастоянов и Захари Зограф. Там стои и саркофаг от трети век, който се отнася към трако-римския период.

Печат: в музея.

Адрес: гр. Самоков, ул. "Проф. Васил Захариев" № 4

Работно време: 8.30-12.00 и 13.00-17.30 ч., без почивен ден

За контакти: Тел.: 0722/ 60771

Музеен комплекс Цари мали град - с. Белчин, община Самоков

Музейният комплекс в с. Белчин, известен като "Цари Мали град", е конституиран като филиал на Исторически музей - Самоков. Открит е официално през 2009 г.

Комплексът включва: средновековната църква "Св.Петка", музейната сграда под нея и крепостта, разположена на хълма над тях.

Църквата "Света Петка", се намира на много стръмно място (вижда се от околните села). Изоставена е преди около 60 години.

"Света Петка", е еднокорабна гробищна църква с полуцилиндричен свод и двускатен покрив. Строежът е от каменна зидария от речни и ломени камъни, споени с хоросан и укрепена с дървени сантрачи. Църквата е построена в последния си вид през XVII век върху основите на по-стар храм от XIII-XIV век.

В църквата са съхранени множество ценни икони, най-старите от които са изписани през 1653 г. Създадени два века преди Възраждането, белчинските икони са редки художествени образци. Двата оригинала на основните олтарни икони - на Христос и Света Богородица в продължение на дълги години се съхраняват в Криптата на храм-паметник "Св. Александър Невски". Особено забележителни са иконите "Исус на трон с апостоли", (1653), "Богородица с младенеца на трон с пророци", (1653), "Свети Никола", (XVII в.), "Тримата Светители", (XVII в.) и др. Иконостасът (XVII-XIX в.) е сред значимите паметници на монументалната дърворезба. Той съдържа разновременни резби, изпъстрени с флорални мотиви, акантови листа, волюти, лозови листа, дракони и птици.

Печат: на касата пред църквата.

Работно време: 9,00 -17,00 ч (до летния сезон)

Почивен ден: понеделник и вторник

Тел. за контакти: 0885/ 85 73 10

Манастир „Покров Богородичен“ - община Самоков

През XVIII век в Самоков е имало няколко метоха на светогорските манастири Зографски, Хилендарски и Иверски, на Рилският манастир, както и на някои от манастирите в Божи гроб.

Един от тях - този на Хилендарския манастир - е женският метох в Самоков. Той пази легендата за спасяването на града от Света Богородица, която разпростряла своя плащ - покров над града и така го спасила от разорение. Затова Света Богородица е покровителка на манастира, а неговият патронен празник е на 1 октомври - Покров на Пресвета Богородица.

Девическият манастир в Самоков станал един от огнищата на образованието. След Освобождението манастирът продължил да се издържа със сукнарство. С прочутата бяла аба, изра-

ботвана в манастира, монахините са участвали в Международното изложение в Лиеж през 1905 година и в Изложението на балканските държави в Лондон през 1907 г., както и в Първото българско земеделско промишлено изложение в Пловдив през 1892 година. Грамотите, получени тогава, могат да се видят в днешната магерница - присъединената към комплекса на манастира Хаджистанова къща.

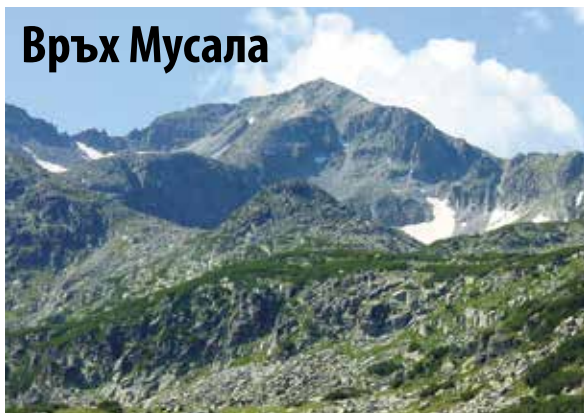
Печат: в манастира.

Адрес: гр. Самоков, ул. "Цар Борис III,"

Работно време: 6.00-20.00 ч. - без почивен ден

Тел. за контакти :0886/56 27 54; 0885/99 46 10

Връх Мусала

Връх Мусала е най-високият не само в България, но и на Балканския полуостров. Височината му е 2925 метра. Намира се в Източния (Мусаленски дял) на Рила планина, който е със силно изразен алпийски релеф. Средната годишна температура е 3.1 °C., като снежната покривка се задържа 8 месеца, а температурата е над 0 °C само 4 месеца в годината.

Името на върха има турски произход и означава „пътят към Бог“.

Първото писмено свидетелство за изкачването на върха се отнася за цар Филип II, бащата на Александър Велики.

Връх Мусала е разположен в централната част на Национален парк "Рила" и е предпочитано място за алпинизъм и туризъм. Средният годишен брой на посетители на върха е над 50

000 души. В подножието му е разположен един от най-известните зимни курорти - Боровец, а склоновете му са осеяни с многобройни хижи. Тук се намират и Високопланинска метеорологична обсерватория и Базова екологична обсерватория „Мусала“.

Връх Мусала може да се изкачи за около 3-4 часа, като се вземе кабинковият лифт от Боровец до х. "Ястребец" и оттам по маркирана пътека през хижа „Мусала“ до върха.

Печат: на вр. Мусала.

Възможност за нощувка: Хижа "Мусала" и заслон "Ледено езеро"

Стопанисват се от туристическо дружество „Рилски турист“

Тел. за контакти: 0888/ 59 03 42

Някои от природните феномени в Софийска област

Водопад „Врана вода“, водопад „Варовитец“ - община Етрополе

„Врана вода“
„Варовитец“

Водопадът „Врана вода“ е малък, но красив водопад намиращ се в землището на с. Ямна, община Етрополе. Височината на водопада е около 15 м. Водната струя се спуска по карстов тип скала. Малкият, но постоянен дебит на водата е спомогнал за образуването на огромен гъбовиден мъх.

До водопада се стига по пътека, започваща с коларски път. Пътят започва малко след табелата за с. Ямна, като след около 10 мин. се стига до пътечка в гората, която води до водопада.

Водопад „Варовитец“ се намира на 5 км източно от град Етрополе, по асфалтиран път на 3 км от курортното село Рибарица. Водопадът е на 730 м н. в. Общата площ, която заема, е 0,3 хектара. Той е природен феномен, впечатляващ със своето величие и хубост.

туристически пътеки от град Етрополе се стига за 1:30 ч.

Печат и марка: в сградата на община Етрополе

Адрес: гр. Етрополе, пл. "Девети септември" № 1.

Тел. за контакти: 0720/68 200 (има постоянно дежурни).

За повече информация: Туристически информационен център, гр. Етрополе, бул. "Руски" № 88, тел. 0720/67 335, раб. време: понеделник - петък от 8.00 - 12.00 ч. и от 13.00 - 17.00 ч.

Природна забележителност „Черти град“ - община Етрополе

На 17 км от град Етрополе, в Етрополския балкан, се намира китното село Лопян - едно от най-старите в региона. Неговата история започва още по времето на траките. Племеното лупоси, което е населявало тези земи, дава името на селото. За първи път Лопян се споменава в турски регистри от 1645 г.

Една от забележителностите на селото е **църквата „Св. Петър и Павел“**, строена между 1858 и 1864 г. Тя е построена над скалите и от двора ѝ се разкрива прекрасна гледка. „Св. Петър и Павел“, е малка, полувкопана в земята сграда. Под нея се намира катакомба.

Крепостта Чертиград се намира 3 км от селата Ямна и Лопян, в местността Тръсището, която е и най-удобния изходен пункт за нея. До крепостта се стига за около час и половина, като се следва маркирана екопътека "Пътят на Бенковски". Първоначално това е било Тракийска крепост, построена в периода IV-III в. пр. Хр. Съдейки по откритите артефакти най-вероятно е била действаща до VI век. Крепостта се намира на 1284 м надморска височина. От всички страни е обградена със стръмни отвесни скали, високи до 100 м, което я прави труднодостъпна и лесно отбраняема. Останки от крепостта, с височина от 2.50 м, личат и днес. Единственото достъпно място е от югозападната ѝ страна. Само там е изградена масивна крепостна стена от средни по големина помени камъни

без спойка.

Според археолозите името на крепостта идва от старобългарски и славянски и означава *"крепост, която само дяволите могат да превземат"*.

В източната част на **Чертиград** е открито светилище, посветено на култа към Слънцето - площадка с малка ниша в скалата, в която падат първите слънчеви лъчи. На самия връх е имало извор, който в наши дни е пресъхнал.

Печат и марка: в сградата на община Етрополе,

Адрес: гр. Етрополе, пл. "Девети септември" № 1.

Тел. 0720/68 200 (има постоянно дежурни).

За повече информация: Туристически информационен център, гр. Етрополе, бул. "Руски" № 88, тел. 0720/67 335, раб. време: понеделник - петък от 8.00 - 12.00 часа и от 13.00 - 17.00 часа.

Защитена местност Мухалница (Жабешкото езеро) - община Ботевград

Местността Мухалница или Жабешкото блато се намира на около 1 км южно от Ботевград в покрайнините на курорта "Зелин". Разположено е на 360 м н.в. на площ от 1,9 ха. Блатото заема най-ниската част на мочурлива поляна, която пресъхва през летните месеци и се пълни с вода при топенето на снеговете.

В района се извършва уникална, непозната другаде периодична миграция на планинска жаба (*Rana temporaria*). Според учени, миграцията е възникнала преди 10-12 хил. години, в края на последния ледников период.

Планинските жаби (*Rana temporaria*) слизат от южните склонове на Старопланинския дял "Било" по поречието на трите рекички Ечемишка, Червена киселица и Зелинска преминавайки около 30 км и при първото затопляне и топенето на снеговете в началото на февруари се появяват в блатото. Това е най-продължителната миграция с цел размножаване, известна на учените в България, до момента. В този период броят им в мочурището достига 450-600 екземпляра. Тук се извършват оплождане и метаморфоза на ларвите, след което малките жабчета напускат водоема и се отправят към планината по поречието на реките.

Защитена местност Мухалница е обявена с цел запазване на блатото и прилежащите територии, където се размножава планинската жаба. В района е забранено изсушаването на блатото, вливащите се в него и излизащите от него води, строителството на масивни прегради, които биха били препятствия за земноводните.

Печат и марка: в сградата на община Ботевград

Адрес: гр. Ботевград, пл. "Освобождение", № 13

Тел. 0723/69 151; 0723/66 636.

Драгоманско блато - община Драгоман

Драгоманското блато се намира в близост до град Драгоман, на 701 м н. в. Площта, която заема, е около 300 хектара. Най-дълбокото място извън каналите е около 2 метра. Пъстрата мозайка от тръстика, папур, камъш, острица и открити водни площи оформя живописен пейзаж и приютява редица редки и защитени видове. Сред най-интересните видове растения са алдровандата (*Aldrovanda vesiculosa*), насекомоядно плаващо растение, срещано у нас единствено в Драгоманското блато (след успешното ѝ възстановяване) и в ез. Сребърна, водната лилия, блатният ирис. Във влажните ливади около Драгоманското и Алдомировското блато се срещат изключително редките у нас шахматовидна ведрица и ниска теменуга.

Блатото е важна спирка за мигриращите водолюбиви птици, защото се намира на древния прелетен път Via Aristotelis. Досега в района са установени близо 240 вида, от които 125 гнездат и отглеждат поколенията си тук. То е жизненоважно за гнезденето на два световно застрашени вида - белооката потапница (*Aythya nyroca*) и ливадния дърдавец (*Sorex crex*). Видрата е един от най-редките бозайници, които обитават блатото. Сред влечугите често срещани са обикновената блатна костенурка и жълтоухата водна змия - безопасен и неотровен вид, а 6 вида жаби и 2 вида тритони намират тук място за своето размножаване.

Драгоманското блато е най-голямата в България влажна зона с карстов произход. Заедно с влажните ливади от град Драгоман до с. Църклевци то е обявено за Орнитологично важно място и е част от Защитена зона от Натура 2000 "Драгоман".

"Карстов комплекс Драгоманско блато" е признат от Секретариата на Рамсарската конвенция за 11-ата влажна зона в България с международно значение. Тя е и първата влажна зона във вътрешността на страната, която е и най-голямата в България с обща площ 14 967 ха.

Центърът за опазване на влажните зони "Драгоманско блато", е в град Драгоман и е само на 40 км от столицата. Центърът предоставя на своите посетители: оборудване за наблюдения на птици, определители за животни и растения, библиотека, велосипеди за придвижването около блатото (3 броя), стереомикроскоп и др.

Печат и марка: в Центъра за опазване на влажните зони "Драгоманско блато"

Адрес: гр. Драгоман (на разклона за гр. Годеч и Драгоманско блато)

Тел.: 0879 103 430; 0899 406 034; 0884 268 552;

Тази година се навършват 137 г. от Априлската епопея и битката в Дряновския манастир. В тяхна чест се проведе традиционният Национален младежки туристически поход „По пътя на четата на Поп Харитон и Бачо Киро“, организиран от Община Дряново и ТД „Бачо Киро“, Дряново.

В продължение на 72 години, от 1935 г. до днес, походът се е провеждал ежегодно през втората седмица на месец май, а тази година поради изборите - на 18 май. В 8:00 часа походниците от гр. Дряново се събраха пред туристическото дружество и с автобус, осигурен от кметството в града, потеглиха за гр. Бяла черква. Минавайки през гр. В. Търново, към групата им се присъединиха 34 членове на ЮТК „Незабравка“. Походът бе открит с възпоменателно тържество пред паметника на Бачо Киро Петров в центъра на града. Представител на историческия музей от града запозна походниците със събитията, станали тук през бунтовната 1876 г.

Малко история. „На 28 април 1876 г. от с. Бяла черква излизат 101 въстаници под ръководството на Бачо Киро Петров. Нощта била тъмна и мрачна. Валял силен дъжд. Река Росица била придошла. Въстаниците били прехвърлени през реката с лодки по 15-20 души. След което се отправят към с. Михалци, където вече се събират въстаниците от двете села. Тук в селото предварително бил пристигнал Петър Пармаков - военният ръководител на четата. Всички заедно тръгнали към общия сборен пункт в с. Мусина /една ливада, наречена „Локвата на Дочетата“ над пещерата, където сега се издига паметник. Тук се събрали 191 четници от селата: Бяла черква - 101, Михалци - 33, Мусина - 34, Дичин - 14, Вишовград - 6, Русаля - 2. Сред тях се появил Поп Харитон, облечен в красиви комитски дрехи. Макар всички да знаели, че войвода на четата ще бъде Поп Харитон, той пожелал пред всички да бъде избрано ръководството на четата. Всички единодушно потвърдили избора на Поп Харитон и Петър Пармаков: за знаменосец - Димитър Русчуклийчето, за съветници към главния щаб на четата били избрани Христо Караминков и Никола Червеноводеца /и двамата членове на Юргевския централен революционен комитет/, Бачо Киро Петров, Тодор Лефтеров, поп Стефан Герчев и др., общо 18 човека. Така комплектована, четата се отправила към Дряновския манастир, където отец Пахомий Стоянов е складира оръжие и боеприпаси за въстаниците.

На път за манастира четата минава между селата Емен и Балван и се спуска към р. Янтра в посока с. Ветренци, от което село се присъединяват 5 четници. Край Балван четата се натъква на едно воловарче и за да не бъде предадена на турците, тъй като навремето с. Балван е било турско село, стрелят по него и продължават

пътя си. Раненото воловарче успяло да съобщи за въстаниците. Балванските турци уведомяват съседните градове и след четата тръгват потери от местни турци от Велико Търново, Севлиево и от селата, където живеят компактни маси турско население. През това време четата се движи, без да подозира голямата опасност

да умрем и ще защитим клетвата си“. Отговорът е ураган от куршуми и снаряди. Последният пристъп на побеснелия паша и последният адски ден на обречените...

„Това е краят“. Той роди чутовната епопея на ония, които имаха само една опора в битката - гръдта си, препълнена с любов към Отечеството.

всички походници. Благодарим за указаното внимание. На два километра южно от Михалци спираме пред паметника на Колю Пенчев, въстаник от селото, останал жив след битката, но впоследствие предаден и убит от турците на това място. Пристигаме в Мусина. Тук пред паметника, на мястото, където се събрала и сформирани

от множество граждани и гости, дошли за възпоменателния митинг-заря да почетат паметта на героите.

На паметника на поп Харитон недалеч от манастира поднесохме букет от полски цветя и почетохме паметта на героя. В паметник-костницата на героите от Априлската епопея в манастирския двор също положихме букет от полски цветя в памет на загиналите герои, а пред него походът бе закрит. На участвалите групи от гр. Дряново и гр. В. Търново бяха раздадени грамоти.

В похода участваха 45 туриста. Най-възрастният участник бе здт и мс Димитър Богданов, а най-малкият - София Невенова Боянова от ТК „Незабравка“-ВТ.

Великотърновската група от 34 човека е организирана от ТК „Незабравка“ с ученици от ПГЕ „А. С. Попов“, ПМГ „В. Друмев“, СОУ „В. Комаров“, ПГСАГ „А. Попов“ и ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“.

Станахме свидетели на възтановка на битката в Дряновския манастир, участвахме и във възпоменателния митинг-заря. Останахме да нощуваме в па-

Чутовната епопея

през селата Каломен, Плачка, Пейна, Ритя и Геша, където по стария римски път слиза в с. Цинга, там е застигната от турска потеря.

След обяд на 29 април четата пристига в Дряновския манастир, където е обградена от многобройна турска войска. Клопката е безизходна. В продължение на 9 дни четниците героически се защитават. Куршумен дъжд вали над тях, но кремъклийките пушки не се дават на турските винчестери. От всяка пролука на манастирските стени дебне комитско око. На деветия ден пристига Фъзъл паша от Шумен с редовен аскер и 2 оръдия. Предлага на четниците да се предадат, но техният отговор е, че предпочитат смъртта пред робството. „Ние сме решили

... Окръжавена на деветия ден потекла реката през Дряново. Не шумяла. Спотайло се градчето. Изведнъж на заник някой разлюлял камбаните на Колюфичевата църква и биел, биел до изнемогване. Кой е бил звънарят - никой не знае!“. - Стефан Станчев из „Пролетна дъга на подвига“

Дневник на похода. „От Бяла черква походниците се отправяме за с. Михалци. В центъра на селото пред паметника на загиналите за освобождението на България отдаваме почит с едноминутно мълчание и слушаме беседа за историята и героичното минало на селото. За втора поредна година кметът на селото ни посрещна лично и ни подкрепи с кроасан и минерална вода за

рала четата, правим поклонение. Пътят от Мусина до Ветренци изминаваме с автобус и там, след обедна почивка, тръгваме пеша точно по пътя, откъдето е вървяла четата на Поп Харитон и Бачо Киро. Движим се по пресечена местност. Първоначално обратно на течението на р. Янтра, а след това със стръмно изкачване влизаме в с. Каломен. На чешмата в селото правим 20-минутна почивка. По асфалтов път минаваме покрай с. Плачка и през с. Пейна по чер коларски път през с. Ритя слизаем в с. Цинга, а оттам в стегнат походен строй с развети знамена и транспаранти влизаме в манастирския двор. Разстоянието от Ветренци до манастира вземаме за 6 часа. Влизаме в манастира, привет-

латъчен лагер в къмпинга край манастира.

Неделя, 19 май, бе един прекрасен ден, който изкарахме по еко-пътеката край р. Дряновска, Боруна с крепостта на него, край р. Андъка, посетихме пещерата „Бачо Киро“ и музея „Археология и Възраждане“. В редиците на организирания туризъм бяха приети и нови 6 членове, които след произнасяне на съответната клетва си получиха своите туристически кръщелни. Обогадени с положителни впечатления и емоции, се завърнахме в родния Търновград.“

Д. Богданов,
снимки:
Снежанка Димитрова

Първият ми най-ярък спомен е от лятото на 1977 г. Тогава с моите родители и сестра ми бяхме на почивка в Берковица и изкачихме вр.Ком. Не бях навършил 10 години и помня, че бях много уморен, но останах толкова възхитен и запленил от гледката, че баща ми няколко пъти ме подкани да слиза, а на мен не ми се връщаше. След това през годините съм ходил на много места на лагери както с моите съученици, така и с учениците на майка ми (тя беше учителка), на х. "Плевен" в Стара планина, на х. "Трещеник" в Рила, яз. "Сопот", Брусен и др. В казармата бях в мотострелкови войски - пехотинец от специалните части, и тогава открих, че ми доставя удоволствие да ходя и въобще да съм сред природата. Едва уволнил се и след 2 седмици през 01.1988 г. с един приятел направихме зимно изкачване на Мусала и Мальовица. През лятото на същата година за 5,5 дни от Г.Делчев сляхме в Разлог, минавайки по главното било на Пирин, като последната нощ

на х. "Яворов" спяхме на палатка. До 2005 г. бях изкачил всичките 10 планински първенеца, някои от които зимно или поне в билната им част, а движението "Покорител на 10-те планински първенци", стар

траверс на Малка Мусала (Г.Димитров), Иречек до Дено, а също така и от юг от Грънчар. А останалите върхове от 10-те без Черни връх и Гоцев връх съм бил по два пъти, като само на Гоцев връх съм бил

винаги в планината - когато и да легна и колкото и да спя, се насивам и събуждам бодър. Не се налага да пия кафе, за да се ободря, както в София. Заrejaм се с енергия и се чувствам щастлив. Затова,

докато мога, ще ходя, движението сред природата е здраве! Съветвам хората, които не са ходили, и особено младите да отидат да видят и да усетят какво е да си сред природата. Тя е неизчерпаем източник

на енергия и жизненост, от които особено много се нуждаем в напрегнатото ни, изтощително всекидневие.

Изпращам снимки на някои от местата, на които съм бил.

Стефан Стефанов: Неизчерпаем източник на енергия

тира от 2005 г. Започнах наново да ги изкачвам, още повече че през 2008 г. си купих цифров фотоапарат и исках да имам цифрови снимки и клипове от всички върхове. И вече имам около 6000 снимки и стотици клипове. И така, на Мусала съм бил 4 пъти - веднъж зимно, като единия път се изкачих от Боровец, без да използвам лифта. Мусала съм изкачил от всички места - освен по класическата пътека, така и през върховете Алеко и Безименен, направих

веднъж, но на Черни връх съм ходил към 40-50 пъти, включително няколко зимни изкачвания при студове -15-20 градуса и бурен вятър, и 2 нощни слизания точно под Драгалевския лифт за 3ч. На 7-те Рилски езера съм ходил 4 пъти. Посетил съм и много други върхове и водопади, както и 9 от 10-те благоустроени пещери в България. На половината от походите си съм ходил сам, като на много от тях съм минавал за първи път, т.е. по непознат маршрут.

УНИКАЛНАТА СНИМКА

Изложба на фотографии в столицата на Непал Катманду е сред събитията, с които се почита 60-годишнината от покоряването на най-високия връх на планетата Еверест в Хималаите. Показват се снимки на първите алпинисти, изкачили се на върха - новозеландецът сър Едмънд Хилари и шерпа Тензинг Норгай, а постижението им носи дата 29 май 1953 година. Еверест е висок 8848 метра.

"Удивително е. Изисквали са се необикновени умения, за да се изкачиш по тези ледени скали. Хилари и Тензинг са тренирали доста за изкачването, но подготовката им не може да се сравнява с тази на съвременните алпинисти... смята Хилари Карлайл - зам.-председател на Хималайския Тръст за образование, здравеопазване и култура.

Около 4000 алпинисти са покорили връх Еверест през следващите години, сред тях и няколко българи. От техния подвиг няма как да не открием постижението на Христо Проданов, който сам и без кислороден апарат се изкачва на върха по Западния гребен - маршрут, известен като "Жестокия път". Катеренето на Еверест

превърна в последните години във важен източник на доходи за обедняващото население на Непал. Чуждестранните алпинисти плащат такса на хималайското кралство за всички експедиции.

Нямам точна статистика за други снимки, но в едно съм абсолютно сигурен. В това, че вече 60 години на 29 май тази снимка намира място на страниците на стотици и хиляди издания в света.

60 години от първото изкачване на Еверест Историята на една уникална снимка, венецът на един достоен живот

Авторът на снимката е Едмънд Пърсивъл Хилари - професионален пчелар от Нова Зеландия и знаменит алпинист. Обектът на снимката е не по-малко известният шерп Тензинг Норкей. И двамата - с най-значимото постижение в историята на световния алпинизъм. Денят е 29 май на 1953 година, а часът 11.30 местно време. Време, в което за първи път човешки крак стъпва на най-високата точка на планетата, на Еверест /8848 м/.

"Аз предложих на Хилари да го фотографирам и аз - ще каже по-късно Тензинг, - но той отрицателно отметна глава и продължи да снима всичко, което се виждаше наоколо... Впоследствие, за да публикува тази историческа и единствена снимка на корицата си, спортното списание "Уърлд спорт", заплаща 25 000 на нейния автор - един колосален за времето си хонорар...

За Хилари и Тензинг е писано и ще се пише още много. Ще се говори за техния неоценим принос за развитието на световния алпинизъм. И двамата, които вече не са между живите, получиха всичко, което им се полагаше - признание, похвали, награди. Та нали точно те донесоха най-големия подарък на новата кралица на Великобритания, и то в деня на първата годишнина от коронясването ѝ. Нали точно те доведоха до успех усилията на поредната британска експедиция, посветена на тази първа годишнина.

Хилари за пореден път получи възхвали и преди 10 години, когато по най-търгествен начин бе отбелязан 50-годиш-

ният юбилей на това знаменателно събитие. Тензинг обаче не доживя този юбилей. Напусна този свят на 9 май 1986 г. Отиде си на 72 години след продължително белодробно боледуване.

Тензинг е 11-то от 13-те деца на бедно непалско семейство от народността шерпи - 7 момчета и 6 момичета. "Всички пишат и говорят, че съм роден в малкото село Тами в долината на Соло-Кхумбу. Това не е съвсем вярно. Вярното е, че съм живял там до 15-годишна възраст,

погледа си към приоблачния връх. За да бъде по-близо до мечтата си, на 15-годишна възраст се премества да живее в Индия и веднага започва работа първоначално като носач, а после и като сердар и водач в еверестските експедиции.

Първият му успех е през 1935 г., когато достига до 6700 м, а три години по-късно преминава границата на 8-те хиляди метра, за което Хималайският алпийски клуб го удостоява с почетната титла "Тигър на снеговите... Званието се присъжда на всеки, който е преминал "зоната на смъртта" /8000 м/. През 1947 г., станал вече много популярен сред организаторите на експедиции. Тензинг приема индийско поданство и заживява в Дарджилинг. Шест пъти той поема по склоновете на Еверест - четири пъти с англичани и два пъти с швейцарци, като с последните достига рекордната височина от 8600 метра.

През пролетта на 1953 г. Тензинг тръгва за седми път. Той вярва в числото 7 и в експедицията, която е посветена на годишнината от коронясването на Елизабет II. В края на май безупречният ръководител Джон Хънт е разпределил штурмовите връзки - първи ще тръгнат чистите англичани Томас Бордильон и Чарлз Еванс. Ако те не успеят, ще ги последват новозеландецът Едмънд Хилари и шерпът Тензинг Норкей. Когато на 28 май Бордильон и Еванс се връщат, изразходвали последните си сили от Южния връх /8760 м/ всичко остава в краката и ръцете на Хилари и Тензинг.

"Аз обичам Еверест и той седмият път ще ми се отблагодари - си казва Тензинг. - Сега или никога... И победата идва. Идва времето и на уникалната снимка, която възвеличава една сурова и безпощадна битка с най-високия връх на планетата, с Еверест. Хилари и Тензинг ликуват. Ликуват в базовия лагер. Ликува цяла Великобритания. Еверест най-после е изкачен и това ще бъде най-големият подарък към кралицата за нейната първа годишнина от възкачването ѝ на престола. Какъв великолепен подарък! Какъв великолепен завършек на една дългогодишна битка с най-високия и най-желан връх на планетата, с Еверест.

Доц. Сандю Бешев

Филателно ехо от Европа

Филателното ЕХО от Европа, от Шампионата на Франция по филателия, проведен в гр.Амиен (16.05-21.05), донесе в БТС главният експерт в НФ "Култура" към Министерство на културата Емил Върбанов. Как се случи това и каква е връзката БТС - френска филателна изложба - Национален фонд "Култура" към културното ведомство, ще проследим от разказа на експерта по култура г-н Върбанов. Краткият си, но силно емоционален и впечатляващ разказ от видяното и преживяното той е озаглавил

ОТ ИВАЙЛОВГРАД ДО АМИЕН И НАЗАД... ПО ПЪТЯ НА МАРКАТА

По покана на община Лонго /Франция/, на община Ивайловград, на Европейския комитет за побратимяване между двете общини, в периода 16.05-21.05.2013 г., Национален фонд "Култура" представително и организационно подкрепи българското участие в PhilAmiens 2013 - шампионата на Франция по филателия, проведен в гр.Амиен. С тематичен щанд и пътуваща изложба България представи уникална колекция от български пощенски марки с обединяващо заглавие "Култура и наследство".

Изложбата включва и предоставените в партньорско сътрудничество с БТС марки и печати на 100-те национални туристически обекта на България. Обединени в самостоятелно изложбено пано, стилизираните символи на природните феномени, на архитектурните забележителности и музеи оживяваха в демонстриране на място на уникалния метод на Българския туристически съюз, за посещение и откритие на туристическите обекти с книжка, значки и право на участие в томбола с награди.

Към българската експозиция бе проявен разностранен интерес както от случайни посетители, така и от специалисти и официални лица, кметове и областни управители, в т.ч. генералният директор на филателните издателства Ивер&Телие г-н Кристоф Ивер и на френския представител в Конгреса на местните и регионалните власти на Съвета на Европа г-н Франсис ЛЕК.

В навечерието на 24 май с тази форма на европейски диалог, представена чрез културните наследства и образователните послания на изкуството на българските пощенски марки, Фондът разви

още един стратегически интеграционен инструмент за межкултурна комуникация, педагогика в действие, събитийна анимация, историческа достоверност и просветителски обмен между поколенията. Участието в шампионата откри нова тематична страница в историята на френско-българското побратимяване между двата града. Марката стана причина, повод и своеобразен принос за отбелязване през 2013 г. на 20-ата годишнина от

Емил
Върбанов

Amiens

Френският град Амиен е разположен в северната част на страната, почти по средата между Париж и Белгия. През него красиво преминава река Сом, която 55 км в посока северозапад се влива в Ла Манш. Целият район около Амиен е прорязан от канали, които се преплитат като мрежа.

Те са прокопани преди около 2 хилядолетия от римляните, а днес са под световната егида на ЮНЕСКО. Амиен е един от най-големите градове във Франция. Намира се в регион Пикардия, в областта която е отдавна е прочута като "цветната долина на Франция". За майсторството на "флоранжа" в Амиен се разказва и прочутата книга "Парфюм: Историята на един убиец" на Патрик Зюскинд.

Разположен на 120 км на север от френската столица Париж, в Амиен днес живеят приблизително 150 000 души. Историята на селището започва още от келтите, които са го наричали Samarobria. Малко по-късно римляните му дават името Амбианум (Ambianum), по името на галската общност (Gallie Ambiani people). Етимологията на наименованието се крие в думата "ambe", която се превежда като река, а останалата част идва от река Сом (Somme), протичаща през Амиен.

През Средновековието Амиен е известен с текстилната си промишленост и своята готическа катедрала. Посветена на Дева Мария и известна още като Нотр Дам д'Амиен, катедралата в Амиен е най-голямата завършена готическа религиозна постройка във Франция. Освен с величествени размери този

храм впечатлява и с особена, изящна красота. Счита се за най-голямата готическа катедрала в цяла Европа с височина от 112 метра и дължината от 145 метра.

От 1981 година катедралата в Амиен е включена в списъка на ЮНЕСКО със Световното културно наследство. Тя заедно с катедралата в Шартр (Chartres Cathedral) и Катедралата в Реймс (Cathedral Reims) образуват т.нар. триада на "Върховните готически" или "Класически" френ-

ски катедрали, построени през 13-ти век. Днес катедралата е една от главните туристически и културни забележителности на Амиен.

Във вътрешността, преминавайки през централния портал, известен като портала на Страшния съд (Beau-Dieu Portal /Last Judgment Portal), посетителите могат да изкачат западната кула до покрива на катедралата в Амиен, откъдето се открива впечатляваща гледка към целия френски град.

присъединяването ни към Международната организация на франкофонията.

По този начин местно, регионално и национално КИН, памет и идентичност, любопитство и откритие се сляха в един оригинален иновативен ресурс, тематично символизиран в пощенски марки с високохудожествено съдържание. Събитието, за което Фондът даде интервю, е отразено в местната френска преса под заглавие "Среца между приятели".

За начало пътуващата изложба ще радва посетителите в общинския исторически музей на Ивайловград. Непосредствено след завръщането ѝ в България задочен интерес за нашето представяне проявиха от музея на образованието в Копревщица, БАН; дойде покана за участие в БУЛКОЛЕКТО /25-27.10.2013/ - Международен панаир на колекционерите в Пловдив, както и представяне в рамките на културните събития през м. септември, посветени на Деня на София.

Ако имате късмет да попаднете в Амиен през зимата, имате възможността да се насладите на уникалното светлинно шоу, което бележи храма. Всяка вечер между 1 декември до 1 януари в продължение на 45 минути тази централна част на Амиен се превръща във ферия от светлини, музика и светлосенки.

В Амиен се случват някои от най-важните събития на по-новата световна история. Едно такова е известната битка при Амиен, която се провежда през периода 8-13 август 1918 г., по време на Първата световна война. Амиенската операция поставя началото на военното поражение на Германия в Първата световна война.

Днес Амиен се състои от няколко квартала, наричани от французите quartiers. Всеки един от тях се отличава със собствен чар и красиви забележителности. Най-известните от тях са Saint-Leu, Saint-Maurice, Henriville и Saint-Acheul. Saint-Leu се намира в северната част на града, в подножието на катедралата. През Средновековието е бил център на текстилната индустрия, която прославя града и по-нататък, през 18-ти и 19-ти предимно с производството на велур.

Текстилните си традиции Амиен запазва и до днес. Днес Saint-Leu е най-развитата туристическа част на Амиен. Тук има доста ресторанти, кафенета, театри, като нощният живот в малките часове на денонощието се редува с културния през деня и вечерта. Saint-Acheul е мястото в Амиен, където са направени най-големите археологически открития, а Saint-Maurice е нещо като работническия квартал на Амиен, който в момента търпи коренна промяна и обновяване.

На старта на риболовния сезон

Нямаше кой знае какви риболовни постижения в началото на новия активен сезон. Да припомним, че тазгодишната пролетна забрана за риболова заради размножителния процес на рибите беше стъпаловидна - за равнинните водоеми (до 500 м надморска височина) откриването беше на 1 юни, а за височинните (500-1500 м н.в.) "сухият" режим продължи до 15 юни.

Както винаги, риболовците атакуваха масирано големите държавни язовири и реките. Настроение не липсваше, имаше и нужната доза ентузиазъм, но рибите, атакували многобройните въдици, бяха предимно дребни и малоценни. Само по изключение тук-там се похвалиха с по-значим улов.

Прави впечатление, че навлезлите с лодки любители на тролинга търпят разочарования. Изявените хищни риби все още се спотайват. Ако ще се закачи някой сом или бяла риба по най-престижните дестинации, то ще са около или малко над мерната граница, а на места се хващаха и откровени маломерки. Да уточним и споменатите престижни дестинации - като най-перспективни за тролингов риболов се приемат язовирите "Ивайловград", "Жребчево", "Копринка", "Доспат", "Ал. Стамболийски", "Тича".

По-резултатен се оказа риболовът от брега, където палатковите биваци в достъпните брегови ивици сякаш бяха безбройни. На "Жребчево" хващаха хубави бабушки, на "Стамболиеца" и "Тича" - каракуди, на "Ивайловград" уклеите винаги бяха готови да спасят риболова. Язовир "Искър" стана достъпен от 16 май заради по-голямата си надморска височина, но и там софиянци се жалваха от мижави слуга на старта.

Като че ли по-интересни вести имаше около реките. Дунав е голям и размътен заради поредните катаклизми с времето и поройните валежи, удавили големи райони в Централна Европа. Но въпреки това рибари споделят за добър улов от разнообразна риба - каракуди, платики, морунаши, попчета. И там обаче хищниците пасуват, като се изключат някои епизодични изяви на респер при спипинг риболов.

На Марица и Струма вече се ориентираха към мряната, която за дълъг период през лятото е основна цел за рибарите. Пловдивчани се хвалят даже и с уловени щуки, и то в околностите на града.

През този сезон има новост по отношение на статута на водоемите за любителски риболов. След дълги

Ето определените водоеми и участъци от Дунав, за които е определен либерален режим на денонощен любителски риболов:

- язовир "Жребчево", области Стара Загора и Сливен;
- язовир "Искър", област София;
- язовир "Пясъчник", област Пловдив;
- язовир "Тракиец", област Хасково;
- язовир "Огоста", област Монтана;
- язовир "Ал. Стамболийски", област Габрово;
- язовир "Сопот", област Ловеч;
- язовир "Тича", област Шумен.

Във водите на българския участък на река Дунав

- гр. Силистра - от кейовата стена на пристанището при р.км 375 до Варов център /западна част на Дунавски парк/ при р.км 376,800;
- гр. Русе - бул. „Придунавски“ - от болницата при р.км 493,500 до лиман запад при корабостроителен завод при р.км 495,950;
- гр. Свищов - от месокомбината при р.км 552 до северната част на пристанищния комплекс при р.км 554;
- гр. Никопол - от гребната база при р.км 596,5 до Фериботния комплекс при р.км 598,5;
- гр. Оряхово - от Фериботния комплекс при р.км 677 до пристанището при р.км 678;
- гр. Лом - от Митницата при р.км 742,5 до Пенсионерския плаж при р.км 744;
- гр. Видин - от Колодрума при р.км 789,200 до Баба Вида при р.км 791,500.

години молби и убеждения най-после от Агенцията по рибарство се вслушаха в гласа на масовия въди-чар и разрешиха нощния риболов. Е, не повсеместно. Със заповед на земеделския министър са определени общо 8 големи държавни язовира (по 4 в Северна и Южна България), на които от 1 юни (за "Искър" - от 16 юни) до 1 декември ще може да се лови със спортни въдици и през нощта. По искане на риболовци от дунавските градове

се обособяват зони за денонощен риболов и по поречието на граничната ни река.

С ентузиазъм, но без фанфари тръгва новият риболовен сезон. Всеки ще търси късмета си според уменията и предпочитанията, но за опитните рибари е пределно ясно: рибните ресурси в страната ни са в окаяно състояние и чудеса не може да се очакват.

Младен Добрев

КАЛЕНДАРЕН ПЛАН НА БТС юни-юли

НАЦИОНАЛНИ ИНИЦИАТИВИ

Национално движение "Опознай България - 100НТО" - януари-декември, цялата страна, НОК на движението

Национално движение "10-те планински първенци" - януари - декември, цялата страна, НОК на движението

Национално движение "Опознай родния край" - януари - декември, БТС, МФВС, областните управи и кметове по места, ТД

НАЦИОНАЛНИ ПРОЯВИ

Национален преглед на туристическите умения и сръчности за учащи се за приз "Кристален еделвайс" - 21-23 юни, язовир "Копринка", БТС, МОН, ТД"Орлово гнездо"-Казанлък,, ТД"Сърнена гора"- Ст.Загора

Национална туристическа проява за ученици Шипка 2013 - 23 юни, Стара планина, МОН, ММС, БТС, ТД

25-и юбилеен национален песенен празник "Песните на България" - 6-7 юли, Трявна, БТС, Сдружение на туристическите хорове в България

Национален туристически поход Плевен - Карлово, 13-19 юли - БТС, Общински комитет "Васил Левски"- Плевен

15-ти национален туристически поход "Черноморски бряг" -13-17 юли, Българско Черноморие, БТС, ТД"Черноморски простори", Варна

Национален туристически поход по маршрут Е 4 - 15-30 юли-Витоша, Верила, Рила, Пирин, Славянка, БТС

ПРОЯВИ ЗА УЧАЩИТЕ СЕ

Академична щафета:вр.Мусала-Оборище-вр. Богдан -х."Ехо"-р.Янтра-р.Дунав-Русе-алп. траверс- вело, пеша, спелео, каяци- По Наредба, БТС, СТПД"Академик" и РУ"Ангел Кънчев

Пролетен спортно-туристически празник за ученици от София, 18 юни, м. "Момина скала" Витоша, БТС, Столична община, РИО - София град

ПЕШЕХОДЕН ТУРИЗЪМ

Пешеходен нощен поход "Верея 2013" - юни, Стара планина, БТС, ТД"Сърнена гора"- Ст.Загора,

ПРОЯВИ, ОРГАНИЗИРАНИ ОТ ТД

По стъпките на Волон - ученически поход - 25.30.06- Шумен, ТД"Мадарски конник"

Походи в Родопите, юни, Родопите, ТД"Стратеш", Ловеч

Колопоход в района на яз."Батак", юни, яз.Батак, ТД"Купена", Пещера

Пешеходен поход по Е 8 - юни- х."Боровец"(Рила) до Мезек(Родопите), БТС, ТД "Черноморски простори", Варна

XXVI регионален туристически празник на яз."Ал.Стамболийски", преглед на водния, пешеходен и колотуризм - туристически сръчности, 21-23 юни ТД"Росица", Павликени

Международен колопоход в Македония, юли, Македония, ТД "Черноморски простори"-гр. Варна

Изкачване на вр.Мусала, юли, Рила, ТД"Еделвайс", гр. Лозница

Карнавал на х."Дерменка", юли, Стара планина, ТД"Стратеш", Ловеч

Колопоход на Странджа, юли, по Наредба, ТД"Черноморски простори", Варна

ГОДИШНИНИ

2005 - 2015 година - международно десетилетие за действия "Вода за живота" под патронажа на ООН и ЕС

150 години от рождението на Алеко Константинов

176 г. от рождението на В.Левски

163 години от рождението на Иван Вазов

118 години организиран туризъм в България

67 години от организацията на Националния и международен туристически поход "По Пътя на Ботевата чета" - Козлодуй - Околчица

115г. ТД"Рила", гр.Рила

110г. ТД"Росица-Мазалат" - Севлиево

105 г. организирано туристическо движение в гр.Добрич

90г. "ТД"Еделвайс", гр.Сандански

90 г. ТД"Патлейна" - Велики Преслав

90 г.ТД"Росица", гр.Павликени

85 г.ТД"Калабак", гр.Петрич

55г. "ТД"Кале", Стралджа

50 г. ТД "Бунтовна", Кръстевич

50 г. хор "Осоговско ехо" приТД"Осогово", Кюстендил

15 г. ТД"Зелена България", София

50 г. ТД "Бунтовна", Кръстевич

10 години АТД при БАН, София

Планинско бягане 2013 г. - връх „Свобода“

Заявки за участие на e-mail:
kisiiov_athletic@abv.bg
0897 78 18 28 / 0882 477 599

НАРЕДБА

I. Цел

Възпитаване на екокултура, любов към България - патриотизъм и родолюбие, социална справедливост и популяризиране на феномена на българската природа връх "Свобода" - Родопи планина

вост и популяризиране на феномена на българската природа връх "Свобода" - Родопи планина

I. Програма, време и място

1 Етап: 12 юли 2013 /петък/ - Записване за участие:

Хижа "Свобода"до 17:00 ч. - спринт, старт - 12:15 ч.

СТАРТ - 1765 нмв

ДЪЛЖИНА - 800 м

ФИНАЛ - 1965 нмв

ДЕНИВЕЛАЦИЯ - +200 м

Рекорд на трасето - 4:00 мин.

2 Етап: 13 юли 2013 /събота/ - Записване за участие, центъра на с. Манастир - туристическа спалня

от 09:00 ч. до 12:00 ч.

СТАРТ - 1 465 нмв, 12:00 ч.

от площада на с. Манастир

ДЪЛЖИНА - 7500 м

Най-добро постижение за мъже - 37 мин.

ФИНАЛ - 1965 нмв

ДЕНИВЕЛАЦИЯ - + 500 м

3 Етап: 14 юли 2013 /неделя/ - 11:00 ч. от площада на с. Давидково през хижа "Свобода"

до площада с. Манастир

СТАРТ - 1100 нмв. 11:00 ч. от площада

на с. Давидково

Поход възстановка „По пътя на Рачо Ковача“

ТУК НЯКОГА БОЛЯРКАТА БОЖАНА ПРИСТИГНАЛА СЪС ВОЛСКИТЕ КОЛИ - ОТ ТУРЦИТЕ ВЪВ ТЪРНОВ СЕ СПАСИЛА, С СЕНО КОПИТА КОНСКИ ТЯ ОБВИЛА И СТИГНАЛИ ДО ИЗВОР ВЪВ БАЛКАНА, ГОРИ, ПОЛЯНИ, ПТИЦИ И ЦВЕТА.

И СТАНАЛО СЕЛО ЗА ЧУДО Й ПРИКАЗ - БОЖЕНЦИ СЕ ЗОВЕ ТО ОТТОГАЗ И ВСИЧКИ МУ СЕ РАДВАТ И ОБИЧАТ - ПРЕКРАСЕН КЪТ ОТ НАШАТА СТРАНА.

СИЊТ БОЖАНИН РАЧО СЕ НАРИЧАЛ, ТОЙ ИМАЛ ЗЛАТНИ, ПЪРГАВИ РЪЦЕ. ДО ПРОХОДА БАЛКАНСКИ ТОЙ ПРИТИЧВАЛ ДА ПОДКОВАВА ПЪТНИТЕ КОНЕ.

ТЪЙ ДЕН СЛЕД ДЕН МИНАВАЛ ТОЙ ПО ПЪТЯ, ОТИВАЛ И СЕ ВРЪЩАЛ ВСЕКИ ДЕН - ПЪТЕКАТА СТАНАЛА ПЪТ УДОБЕН ОТ РАЧО, СИН БОЖАНИН ПОСТРОЕН.

РАЧО РЕШИЛ ПРИ ПРОХОД ДА ОСТАНЕ, КОВАЧНИЦА СИ ТАМ ДА ОСНОВЕ, ПОД ГАБЪРА ГОЛЯМ НАД РЕКА ЯНТРА ЗАПОЧНАЛ ТОЙ КОНЕТЕ ДА КОВЕ.

..... ИЗПРАТИЛА ГО МАЙКА МУ БОЖАНА СЪС КИТКА ЗДРАВЕЦ, ПИТКА, БЛАГОСЛОВ, ЖИВОТ И ЗДРАВЕ ТЯ МУ ПОЖЕЛАЛА - УСПЕХ ДА ИМА МНОГО И ЛЮБОВ.

Ентузиастични от цяла България извървяха пътя на Рачо Ковача от Боженци до Габрово в празнична, весела възстановка. В слънчевата утрин на 19 май 2013 г. в АИР "Боженци" се събраха участниците в традиционния поход и пред очите им оживя легендата за БОЖЕНЦИ - скътано в Балкана, свързано с историята ни

ПО СЛЕДИТЕ НА ЛЕГЕНДАТА

В БОЖЕНЦИ нашият Рачо - правнукът на Стефан Караджа Бисер Костов от София, излезе от бащината къща, получи майчин благослов, взе питката и здравеца и се метна на белия кон.

Редом с него на кон тръгна и негов поборатим - момък от селото на Божана, а след тях и участниците в похода - повече от 70 души. Имаше дечица в национални носии, жени и мъже, облечени като старите българи, туристи, граждани. Всички вървяха по калдъръмения път към Габрово, към Балкана, изкачвайки се през буйни

на вокална група "Божура" от село Борики. Походниците и конете бяха закичени със здравец, почерпени с хляб, сол и мед. Още -

със специалитета на бай Гено - пестил и шипков мармелад, и с бистра вода за разхлаждане. Почивката завърши с разказ за пътя на Рачо Ковача, с хора и ръченици.

Походът продължи по асфалтовия път към с. Борики, където отново беше посрещнат със здравец и бонбони, а конете - назобени с овес. Долу, в ниското Габрово

се е ширнало по поречието на река Янтра, обвито в зеленина и окъпано в слънце.

Не след дълго е и лесопарк Градище, откъдето след празничен обяд походът се спусна към Габрово, навлезе в градския пазар и през площад "Първи май 1876" спря за минута над река Янтра, за да се види с истинския Рачо Ковача, гледащ усмихнато от паметника си в коритото на реката. Да сте виждали друг такъв паметник?!

Четвъртият поход възстановка "По пътя на Рачо Ковача" завърши

ПОКАНА

Вземете участие от 19 до 21 юли 2013 г. в XIII ВЪЗПОМЕНАТЕЛЕН ТУРИСТИЧЕСКИ ПОХОД-ПРЕКЛОНЕНИЕ "ПО ПЪТЯ НА ЧЕТАТА НА ЦАНКО ДЮСТАБАНОВ" - един урок по родолюбие и патриотизъм, празник на българския дух, движещ се в зелената приказка на Предбалкана и Балкана.

ПОДРОБНОСТИ И ЗАЯВКИ ЗА УЧАСТИЕ:

До 13.07.2013 г.

на тел.: 066/86-44-43

моб. 0884917706 0898451660 0878764443

в градинката пред читалище "Априлов-Палаузов", където бе посрещнат с песни от самодейните състави, с питка, мед и народни танци, а Рачо изкова подкова в импровизираната ковачница под габъровото дърво.

инж. Милка Караджова

Автопоход на дружбата: Ген.Тошево-Болград

От 23 до 26 май ТД "Добруджанец", гр. Ген. Тошево, организира и проведе автопоход Ген. Тошево-Болград (Украйна). В чест на побратимяването на двата града той бе наречен "Автопоход на дружбата".

Автопоходът премина през Р. Румъния, Р. Молдова и Р. Украйна. В Болград ни посрещна началникът на отдел "Култура" към община Болград г-жа Олга Ивановна, бесарабска българка. Участвахме в празниците на града по повод дните на славянската писменост и култура, както и в митинга, проведен пред паметника на опълченците бесарабски българи, участвали в Руско-турската война. Сред гостите на митинга бяха г-жа Маргарита Попова - вицепрезидент на Р. България, посланикът на Р. България в Украйна, депутати от Украинската

Рада, ръководители на областта и града, много граждани. Пред паметника бяха положени венци на признателност.

Осъществихме кратка среща с г-жа М. Попова, като обяснихме решението на УС на ТД "Добруджанец", гр. Г. Тошево, да положим началото на традиционен автопоход на дружбата. Ще направим предложение пред ръководството на БТС този автопоход да бъде включен в националния календарен план на Съюза. Г-жа Попова приветства идеята, след това се снимахме за спомен.

През трите дни участвахме и в други инициативи. Посетихме гр. Измаил, като разгледахме Диорамата, посветена на битката на войските на ген. Суворов за освобождаване на крепостта от турските завоеватели. В музея на великия полководец ген. Суворов се запознахме с неговия живот.

Интересен и вълнуващ бе концертът на учениците от Болградската гимназия. Децата ни впечатлиха както с песните си, така и с българските танци, запазени през годините от бесарабските българи.

Влязохме в Българоукраинския културен център, разгледахме историческите експонати, характерни за бита на българското население в Бесарабия, оставихме подарък за спомен от автопохода в къта, обособен за Г. Тошево.

Трогателна беше срещата на групата ни с бившия кмет на Болград г-н М. Голлов, бившия директор на Дирекция за санитарен контрол, и двамата бесарабски българи. Присъстваше и г-н Терзиев - бивш главен лекар на местната болница и настоящ завеждащ Терапевтичното отделение. Останахме възхитени от посрещането и топлия чувства, които хранят към нас болгарските българи - всички, с които се срещнахме. На раздяла си пожелахме нови срещи - както в Болград, така и в Г. Тошево.

Д-р Димо Димов - ТД "Добруджанец"

Щаслив със сина и внучката

Марин Диков в патриаршеска възраст

ЧРД!

Той е все така бодър, жизнен, а на издръжливостта и спортните му умения днес могат да завидят редица новобранци. Само до миналата година беше пръв и единствен в дисциплината спортно ориентиране в своята категория - вече без възрастови ограничения. Марин Диков - име легенда в туризма и туристическите спортове, от които ще споменем само два - ориентиране, алпинизъм.

Що се отнася до пешеходния туризъм, като щатен работник в БТС той заедно с Ирка Нановска е инициатор за провеждането на първия национален туристически поход Козлодуй - Околчица. Организатор и участник е в първия ски-поход от Ком до нос Емине, както и многократен и дългогодишен участник в пешеходни, мотопедни и колопоходи по същото трасе

Марин Диков дълги години е в ръ-

ководството на ТИД- международната туристическата регата по р. Дунав, като има и многократни лични участия във водния поход.

Колекцията му от награди и отличия безспорно е огромно богатство. Приятелите му шеговито я измерват като - грамоти - 1 кг, медали - 6 кг, купи и плакети - още повече...

На тържеството по случай знаменателната 90-годишнина на ветерана дойдоха приятели, туристи, ориентировачи, алпинисти от цялата страна. Голяма радост достави присъствието на сина му Орлин и неговото семейство, на много близки и роднини.

Заедно с плаката и поздравителния адрес от страна на изпълнителния секретар на БТС Венцислав Удев колегите туристи пожелаха на Марин Диков здраве и жизнено дълголетие.

На многая лета!

Пролетното издание на кампанията „Движи се и победи“ се провежда в периода **27 април - 8 юни 2013 година**. В околностите на град Велико Търново. По познатите туристически маршрути и екопътеки преминават участниците в тази най-популярна инициатива на програма СИНДИ за повишаване на физическата активност на населението в община Велико Търново.

Проявата се организира за **тринадесета поредна година** от Община Велико Търново, РЗИ Велико Търново, Туристическо дружество „Трапезица - 1902“ и Младежки дом - Велико Търново.

Накратко историята на инициативата

„Движи се и победи“ е инициатива на програма СИНДИ - зона Велико Търново, която стартира през есента на 2001 година с пет туристически похода, а поради големия интерес от страна на населението, от 2002 година се провежда в два етапа - пролетен и есенен. Оттогава досега са организирани **23 кампании с общ брой участници 13 543 деца, ученици и възрастни хора, в т. ч. и 241 семейства**. В туристическите маршрути най-голяма активност е регистрирана при учениците до 14-годишна възраст.

Тазгодишният пролетен етап включва трите туристически маршрута:

1. Велико Търново-хижа „Божур“, - на 27 април (събота)
2. **Велико Търново - Преображенски манастир (по обновената екопътека)** - на 19 май (неделя)
3. **Велико Търново - парк Ксилифор - на 8 юни (събота)**. Провежда се заедно със **Спортно-туристически празник „Ксилифор - пролет 2013“**

Съгласно регламента на кампанията в нея могат да участват всички желаещи лица от община Велико Търново, които на финала на всеки от туристическите маршрути се регистрират чрез попълване на специален формуляр за участие.

Кампанията „Движи се и победи - пролет 2013“ ще излъчи чрез жребий 11 победители и ще присъди съответно 11 награди. За 10 от тях ще се състезават всички участници, преминали най-малко 2 от обявените туристически маршрута, а за голямата награда - тези, обходили и 3-те маршрута.

Наградите на кампанията (предимно спортни и туристически принадлежности) са, както следва:

Голяма награда - велосипед
Шест награди за отделните възрастови групи: **4 - 10** години; **11 - 14** години; **15 - 19** години; **20 - 45** години; **46 - 64** години и **над 65** години

Четири специални награди за:

- най-малък участник (навършен 4 години)
- най-възрастен участник
- семеиство
- непушач (над 18 навършени години)

По време на кампанията се разпространяват **здравно-образователни материали**, а за всички участници по желание - **измерване на кръвното налягане**.

Спортно-туристически празник „Ксилифор - пролет 2013“

В рамките на 3-тия етап на кампанията на 8 юни (събота) се провежда и Спортно-туристическия празник „Ксилифор - пролет

2013“, в който по традиция участват деца и младежи от училищата във Велико Търново, Горна Оряховица, Лясковец и домовете за деца в с. Ново село и с. Балван.

Акцентите в празника:

Стартиране и награждаване в отделните спортно-туристически дисциплини - щафети и центрове на предизвикателствата:

Спортно-туристически игри и щафети
Щафетни игри - I - IV клас
Спортно-туристически щафети

лет 2013“ с краен пункт - хижа „Божур“. По маршрута преминаха общо 209 души, в това число и 8 семейства. Измерено беше кръвното налягане на 66 души.

В похода до хижа „Божур“ се включиха ученици, преподаватели и родители от 4 училища на Велико Търново, като най-масовото участие беше на представителите от ОУ „Христо Ботев“ - 50 души.

Най-малкият регистриран за сега участник, който има право да участва в жребия за наградите, е Калоян Млеченков на 4 го-

Най-сериозен благотворителен принос в подкрепа на значимата инициатива е участието на фирмите ДП ГОРСКО СТОПАНСТВО „БОЛЯРКА“, „ШАРКОВ ИНКОМ“

ООД, ВТПГ „СТРОЙМАТ“ ООД, „УОЛТОПИЯ“ ООД, както и положените над 300 работни дни доброволен труд на членове и приятели на туристическото дружество, сред които НВУ „Васил Левски“ и ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“.

Наред с планинарите от клубовете на дружеството и стотиците любители на природата и активния отдих по пътеката преминаха и децата от училищните туристически клубове при ОУ „Христо Ботев“, ОУ „П. Р. Славейков“ и най-малките - първокласниците и второкласниците на ОУ „Бачо Киро“.

ЗА ПОПУЛЯРИЗИРАНЕТО НА ПОДНОВЕНАТА ЕКОПЪТЕКА ТД „ТРАПЕЗИЦА-1902“ ОТПЕЧАТА И РАЗПРОСТРАНИ ДИПЛЯНА.

Екопътека Велико Търново-Преображенски манастир

С два подхода за начало: кв. Картала и кв. Варуша във Велико Търново. Червено-бяла марки-

ООД и „УОЛТОПИЯ“ ООД, положените над 200 работни дни доброволен труд на членове и приятели на туристическото дружество, сред които НВУ „Васил Левски“ и ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, през 2013 год. по маршрута до Преображенския манастир се възстановиха кътовете за отдих и обучение около двата водопада и местата за палене на огън. Водните препятствия са обезопасени с дървени мостове, труднодостъпните места - с парапети и стъпала.

Теренът е разнообразен - гористи местности, оформени от нискостеблени дървета и храсти, поляни и стеснения на пътеката, с леки скални спускания. Местата около Първо и Второ дере и водопадите предоставят съчетание на гледки и кътове за отдих сред красива през всеки сезон на годината природна среда - гора, падаща на пръски отвисоко вода, скални образувания. След излизане на билото пътеката е с панорамни гледки, продължава през вековна широколистна гора, като към манастира преминава в горски път - лесно проходим и сенчест терен. Наблизо са разкопките на старо селище и стар манастирски комплекс.

Кампания „Движи се и победи - пролет 2013“

- V - VIII клас
Спортно-туристически щафети
- IX - XII клас
Центрове на предизвикателствата

Мост над потока, Катерачна стена, Дартс

Туристически каяци
Плажен волейбол - Волейболен клуб „Царевец“

Стрелба с лък - Стрелков клуб „Етър-98“

Състезание по шахмат - „ВТШ Клуб-1927“

Улов на риба - деца до 14 г. - ЛРД „Сокол - 1884“

Коло-крос в две възрастови групи: до 13 г., до 18 г.

Състезание по бадминтон

Ателие по рисуване на открито по темата „**Аз искам да живея в чиста околна среда**“. Рисунките ще бъдат оценени от жури с председател г-н Иван Узунов - ръководител на катедра „Живопис“ във Факултета по изобразително изкуство и председател на Съюза на художниците във Велико Търново. Авторите на най-добрите рисунки ще бъдат наградени, а творбите им - публикувани на интернет страниците на организаторите на „Движи се и победи - пролет 2013“.

Провеждане на образователни игри със състезателен характер по теми, свързани със здравословния начин на живот, в които ще участват ученици от 8 до 12 клас от училищата на Велико Търново. Награждаване на класираните се отбори на 1-во, 2-ро и 3-то място.

Традиционна награда за най-атрактивен участник на празника - осигурена от Младежки дом - Велико Търново.

Томбола за всички регистрирани за участие в състезанията.

ЗА ПРЕМИНАЛИТЕ ВЕЧЕ ЕТАПИ ОТ КАМПАНИЯТА

На 27 април 2013 година се проведе първият етап на кампанията „Движи се и победи - про-

дини, а най-възрастният - Мария Лазарова на 68 години.

АКЦЕНТЪТ НА ТАЗГОДИШНАТА ПРОЛЕТНА КАМПАНИЯ Е НАПЪЛНО ОБНОВЕНАТА ЕКОПЪТЕКА „ВЕЛИКО ТЪРНОВО - ПРЕОБРАЖЕНСКИ МАНАСТИР“, КОЯТО БЕШЕ МАРШРУТ ЗА ПРЕМИНАВАНЕ ВЪВ ВТОРИЯ ЕТАП.

ПОВЕЧЕ ИНФОРМАЦИЯ ЗА БЛАГОТВОРИТЕЛНАТА ИНИЦИАТИВА ПО ПОДНОВЯВАНЕТО НА ЕКОПЪТЕКАТА

Над 500 туристи на различна възраст преминаха в неделя - 19 май 2013 г., по обновения маршрут до Преображенския манастир. Походът бе част от пролетната кампания „Движи се и победи - 2013“ и своеобразен празник на великотърновските туристи, с който символично бе открита изцяло обновената екопътека „Велико Търново - Преображенски манастир“. За безопасността по време на похода се грижиха доброволци от Планинската спасителна служба и от Алпийски клуб „Трапезица 1957“.

Използваха се двата подхода към маршрута, от кварталите Картала и Варуша във Велико Търново. Екопътеката, изградена през 2001 г. от Туристическо дружество „Трапезица-1902“ по проект на Училищен клуб по туризъм „ТУР-2000“ при ОУ „Бачо Киро“, през 2013 г. бе изцяло възстановена и обновена с мостове, парапети и кътове за отдих. Идеята и реализацията са дело на великотърновското туристическо дружество, което е сред първите в България, основано в началото на XX век, а днес - със 111 годишна традиция.

Партньори на ТД „Трапезица-1902“ в благотворителната кампания по подновяване на един от най-посещаваните маршрути около града са Обществена коалиция за здраве и Програма СИНДИ.

ровка.

Екопътеката е част от живописния пролом Дервента над река Янтра и един от маршрутите около града, който предлага възможности за отдих, туризъм и спорт, в съчетание с просторни панорамни гледки и опознаване на животински и растителни видове, водни, скални обекти и исторически находки.

Изградена през 2001 г. от Туристическо дружество „Трапезица-1902“ по проект на Училищен клуб по туризъм „ТУР-2000“ при ОУ „Бачо Киро“, Велико Търново.

През 2012 г. по идея на Туристическо дружество „Трапезица-1902“ и с подкрепата на Обществена коалиция за здраве и Програма СИНДИ започна възстановяване на трите най-посещавани пешеходни туристически маршрута в околностите на града:

до Преображенския манастир, до хижа „Божур“ през манастира „Света Троица“ и до с. Арбанаси през Ксилифор.

Със събраните средства от Коледния благотворителен бал на ТД „Трапезица-1902“ през 2012 г., подкрепата на ДП Горско стопанство „Болярка“, „ШАРКОВ ИНКОМ“, ООД, ВТПГ „СТРОЙМАТ“,

Време за преминаване по маршрута - около 2.00 часа (без почивките).

Преображенски манастир.

Основан през XIV век, действащ и в момента. Сегашните му сгради са строени през XIX век. Оттогава датира и Съборната църква „Свето Преображение“, започната от майстор Димитър Софийнлията, заловен и обесен от османските нашественици заради участието му във Велчовата завера. Уникалният за архитектурата си храм е напълно завършен от Уста Колю Фичето и стенописан от друг виден български майстор - Захари Зограф.

В продължение на три години (1849-1851) той работи върху някои от шедьоврите на възрожденското ни изкуство - олтар на храма (живопис и икони) и стенописа „Колелото на живота“ (на външната стена на църквата). Впечатляващи са и майсторската дърворезба от XIX век „Царските двери“, както и монашеските сгради с обширни чардаци, също дело на Колю Фичето.

В съседство е имало още две по-малки църкви, унищожени в годините от срутване на скални маси.

Тенерифе - островът на вечната пролет

Канарските острови са архипелаг в Атлантическия океан. Испанско владение са от 1405 г., макар че отстоят на 1200 км от европейските брегове и едва на 200 км от Африка, като най-близка е територията на Мароко. Съставени са от седем основни (и множество по-малки) острова от вулканичен произход. Най-големият е Тенерифе (2034 кв. км), на който внушително се издига вулканът Тейде (3718 м). Според легендата на коренните жители гуанчите, на връх Тейде живее богът, родител и покровител на седемте острова...

Отдавна си мечтаех да посетя Канарските острови. Чувал съм какво ли не за тях, изчел съм и всичко написано. Впечатляваше ме дори само това, че наричат Тенерифе островът на вечната пролет. Защото там температурите целогодишно са в един неголям интервал от 15-18 градуса през зимата и 20-25 градуса през лятото. Казват, че климатът им бил особен - от едната страна райска градина, а от другата - пустиня. И всичко това заради необичайно високия връх, издигащ се нейде сред Атлантика, който стриктно разпределя и слънцето, и валежите, и ветровете на острова. А може би това е дело на споменатия бог...

Нетърпеливо надничам от люка на самолета, когато се снижаваше към летището в столицата Санта Круз. В далечината се виждат зеленина и назъбени хълмове, но в по-близък план повече ми прилича на пустиня. Преобладават краски с кафяво и жълто. Типичното местно спокойствие ме лъхна още на летището. Служителите работят с небрежна усмивка, но не бързат, нищо че се изви опашка на гишето за паспортна проверка. Извозват ни по маршрута към курортния град Пуерто де ла Круз. Излизаме от столица-

та, преминаваме и през град Лагуна и се потопяваме в китна долина, преливаща от зеленина. Пътуваме с луксозен автобус по впечатляваща магистрала с типичните надлези, подлези и виадукти, а банановите плантации се редят от двете страни на пътя, следват неголеми разноцветни къщи, виждам лимони, мандарини, разни други диворастящи видове, познати ни като декоративни цветя у нас.

Навлизаем в долината Уротава, известна като най-плодородната земя на острова. Тук виреят всякакви тропически плодове, има лозя и изобилие от цветя. На тази истинска цветна феерия не можах да се нагледам до деня на отпътуването ни.

Програмата ни е доста наситена. Екскурзоводката (българка, но отдавна живее на острова) ни предлага разни маршрути в следващите дни - обиколка на острова със спирки в най-модерните курорти, посещение на исторически и природни забележителности, разбира се, има определен ден за толкова популярните в Тенерифе "Лоро парк" и "Сиам парк" - първият е уникално съчетание между аквариум, зоологическа и ботаническа градина, а вторият - най-големият в Европа аквапарк с всякакви водни забавления. Все пак черешката на тортата си остава походът до връх Тейде - до някъде с автобус, после с лифт, а за най-упоритите има възможност пеша да се изкачат до самия кратер на вулкана. Но това става по определен ред и след предварително съгласуване с местните власти. Тази, последната информация леко ме озадачи. Защо пък да има режим?

Когато стигнахме с лифта до подножието на върха, ми стана ясно защо са въвели ограничения. Чала при различни изригвания през годините назад. В по-далечен - безбрежен океан и пухена завеса от бели облаци, скриващи крайбрежието. Изригванията са били далеч назад във времето. Става дума за милиони години. Последното голямо бълване на лава е било през 1909 г. Оттогава Тейде кротува, за успокоение на местното население. Но вулканът не е заспал напълно. Специалистите измерват температура от 80 градуса в кратера сега.

Бяхме само на 200 метра под връх Тейде, а вече се затруднявахме с дишането. Въздухът е разреден. Нагоре пътеката е тясна и изключително стръмна - наистина не е за хора без подготовка. А тук ежедневно идват хиляди туристи от цял свят. Впрочем, и от оформената в подножието на върха площадка се откриваше величествена гледка. В по-близък план - застинала разноцветна лава, така, както се е сти-

С уникален велосипед по пътищата на Европа

НА ДВЕ КОЛЕЛА

Журналистическият ми късмет проработи в ранния следобед, когато срещнах в центъра на Долна баня 29-годишния Пол Полонбайк от френския град Лион. Той току-що бе слезъл от своя уникален 9-скоростен велосипед, за да отиде от дългия път и да се подкрепи, преди да завърти отново педалите и да потегли към крайната цел на своето европейско пътешествие.

Тръгнал от своя роден град преди няколко дни с

идеята да премине по пътищата на Стария континент, като финал на европейското му пътешествие е Истанбул.

Пол беше така любезен да ми сподели, че безпроблемно е пътувал по пътищата дотук, прекосявайки Италия, Словения, Босна и Херцеговина, Сърбия и до Долна баня, изминавайки феноменалното разстояние, според километража на велосипеда - 2787 км. Надява се, че и до финалната му спирка в съседна Турция воаяжът му ще продължи безпроблемно,

като очаква европейското му предизвикателство да запише 3333 км.

Оставям го да си почине няколко минути на пейката край прохладните фонтани, а ние любопитните долнобанци разглеждаме феноменалния велосипед и цъкаме с уста.

Разменяме по още някоя дума, елек-

тронна поща и всичко това запечатвам на фотоапарата, както и Пол не пропуска да ни увековечи на своя.

Пожелаваме му всички безпроблемно пътуване на юг и успешен край на велосипедното му пътешествие.

Любомир Кузев

Жак Асенов

„самур“ (белка, пор, mustela) и го обясняват с това, че в района имало много белки. Техните кожи се продавали в близкия до селото хан. Селото се наричало Самур/х/аново.

Старите хора от Самораново не помнят нито хана, нито белките. Те наистина извеждат името на селото си от същия израз, споменаван и от жената на снимката – „само се рани(изхранва)“. Селото се дели на две от селската река Отовица. Има някаква загадка в имената и думите, които са неразбираеми, за

Куругьол, на Бел кладенец /Шилковица/ и се съединяват в общ поток, **превърнат** в красив водопад“. Всъщност водите на Малата река са превърнати във водопад и за него искам да разкажа.

През трийсетте години на ХХ век държавният фонд „Обществено осигуряване“ изгражда почивна станция над село Самораново, Дупнишко. Много градове от страната искали край себе си тая станция. Но дупничани предложили едно от най-красивите и подходящи за това места. Захътано сред дебрите на Рила, то радва душата със слънчевото си изложение, с въздуха, носещ свежест и дъх на околната гора и шума на близката буйна планинска река. При избора му натежали също авторитетът и уважението, с които се ползвал в медицинските среди, а и извън тях, дупничанинът доктор Кирил Наков.

За този начин на работа напомним и незабравимите стихове на Смирненски: „Хей, другарю. Ти какво решил си с чука, с тоя трясък и искри? - Аз ли, път ще се прокара, друже, тука, нов път в тия канари“.

Селяните също не останали по-долу. Те решили да отговорят достойно на щедрия жест. Не само че изпълнили обещанието си - направили пътя в срок, но на някого от тях хрумнала щастливата идея да отбият водата на Малата река до една височина, откъдето да я пуснат по високата скала. За тая цел те изградили вада от дялани камъни, същински виадукт, до върха на скалата и пуснали водата. На двеста-триста метра преди това, на едно удобно място край реката, съградили и уютна беседка - да си почива човек в нея и оттам да наблюдава водопада. Решили да дадат и име на водопада - кръстили го на своя благодетел - „Жак Асенов“.

религиозни и социални каузи; дарява за наука и на български учени; дарява на бедни, вдовици, сираци; дарява често публично, гласно, но и анонимно. Искан да спомена и тоя необичаен факт. За своите работници работодателят изградил почивен дом на Боровец. Престоят им там бил безплатен. Докато почивали, се начислявала пълната им заплата.

Като човек, роден под Рила, можело ли Ж. Асенов да не обикне планината? И да остане настрана от развитието на туризма? Според някои самият той построява беседката на другия бряг на реката срещу водопада, за да го съзерцава. Жак Асенов е дарил пари за изграждане на туристическия дом в Дупница. Павел Делирадев го споменава с блага дума по повод дарените средства за построяване на заслона „Заврачица“. И отново Ж. Асенов е най-крупният дарител за изграждане на метеорологичната наблюдателница на Мусала. А словото му по повод нейното откриване показва, че е надскочил тесните рамки на планинарството и ратува, че и у нас „ще се намерят хора, които да приоб-

щят България към общата култура на човечеството.“ Ето и такъв човек е бил Жак Асенов. Много е вземал, но и много е дал. **Познавал е добре силата на всемирния закон за получаването и за даването.**

Близо до водопада „Жак Асенов“ има извор. Водата му е известна отдавна и е сладка за пиене. Оставена в стомна или някакъв друг съд, тя запазвала качествата си повече от година. Малко по-нагоре имало друга чешма. По надписа на нея я наричали „Пий и благослови“. Жак Асенов е опитвал водите им.

И когато вече далече от България, прокуден от нея и под жаркото небе на Израел усещал жажда, той си спомнял за Рила. Когато се обаждал оттам, пишел, че би заменил една чаша със злато, все едно колко голяма, за чаша рилска вода. Зад това му говорене прозира и неутолимата му жажда по България - и по Рила.

Страхил Говийски

Да построиш... водопад

Преди две-три години вестник „Ехо“ публикува моя статия. Обадих се шеговито на главната редакторка, че това е най-хубавият брой на вестника за годината, защото в него имаше материали на Ясен Антов, Сандьо Бешев и мой. И макар че Ясен живееше в Дрен - родното село на родителите на жена ми, така и не намерих време да отида и да се запозная лично с него. Сега чета последната му работа - „Приключения с книги“... Завършена е два дни преди да си отиде. В тоя си текст неуморният пътешественик, планинар и магьосник на словото броди за последно - тоя път из книгите на света. Ония, които е чел през годините. И които са го впечатлили най-много. Оставям настрана факта, че за трийсетина минути четене успя да ме разсмее на няколко пъти. Запозна ме, макар и задочно, с един удивителен човек - научния сътрудник към Института по зоология Николай Боев - един от първите ни истински природозащитници. Имайки предвид личните ми пристрастия към Рила, също можах да открадна нещичко от съкровищницата на Ясен Антов.

В „Приключения с книги“ има един текст „Разказ за държавния чиновник“. В него Ясен пише за книгите и старите фотографии, останали след смъртта на един чиновник, живял през трийсетте години на миналия век. Една снимка има коментар: хубавата жена, „разположила се като императрица“, е майката на чиновника. Останала отрано вдовица, тя осиновила детето на свои бедни роднини и му дала най-доброто образование. Тя управлявала имотите и богатството си умно и с твърда ръка. И говорела за себе си: „Аз съм жена саморанка (т.е. сама се изхранва, сама се грижи за прехраната си)“. Реших, че тоя израз ми дава ключ за търкуване на името на дупнишкото село Самораново. Роден съм наблизко и често по различни поводи съм споменавал името на селото. И също така често го бърках - наричах го Самураново. Дали заради оная асоциация от детството ми, в която го свързвах със самун хляб. Доста по-късно разбрах, че около четиридесетте години на миналия век селото наистина наричали така - Самураново. Още по-рано, в един стар турски документ от 1811 г. селото е записано като Самур хан атли. Това име езиковедите свързват с перс.

които не знаем откъде идват и какво означават. Така е и с Отовишка река.

В северозападния дял на Рила един от най-високите върхове е Отовишки връх /2696/. Той се издига на едноименния рът, който загражда циркуса на магьосните седем рилски езера от юг. От едната страна на рида е тучната долина на х. «Иван Вазов», от другата - долината на р.Отовица. От северната страна на върха се е сгушило малко езеро - Отовишко езеро. Заедно с извора, който се влива в него, то е родното място на Отовишка река. Трудно е да се каже кой на кого е дал името си - реката на върха или обратно. Според топонимичните речници името Отовица е свързано с близкото по звучене Хотовица, което се извежда от сръбохърватското хотина - гора. В конкретния смисъл тук това значение е твърде еднозначно. По-вероятно е то да е метоним на планина - не случайно го носят и реката, и върхът, и езерото.

След като се забърза надолу към равнината и порасне, Отовишка река приема отляво водите на Птичето езеро. Над него се издига Птичи връх /2535/. Кой е дал това хубаво име на малкото езерце? А на върха? В недалечното минало и върхът, и езерото под него са носили имената Ашикларски /връх/ и Ашикларски гьол/. Павел Делирадев, по-късно и други, извеждат името на върха /оттам и на езерото/ от арабското ашик /asik/ - народен певец. Свързват го с протяжните песни на овчарите юруци, които са се носили над тоя пасищен връх. Селяните от Самораново, истинските кръстници на езерото /оттам и на върха/ наричат езерото Шекер гьол заради сладката му за пиене вода. Всъщност в Ашикларския циркус има две езера - едно по-голямо, другото - по-малко (пресъхва през лятото).

Съседен на Птичи е Черни връх - някои разпознават в него кратер на угаснал вулкан. Вдълбнатината на челото му събира вода. Тоя гьол в миналото наричали Куругьол /от турското kugul/ - Сухото езеро. Местните го знаят Кури гьол заради коритата за водопой на добитъка, каквито там някъде е имало преди. В местния диалект коритата наричали «курите». Водата на Сухото езеро се просмуква в посока на Отовишка река и излиза по-надолу в месността Извора. Оттук води началото си Малата река. „По-надолу, пише Ж. Чанков, водите на Отовица прибират и водите на

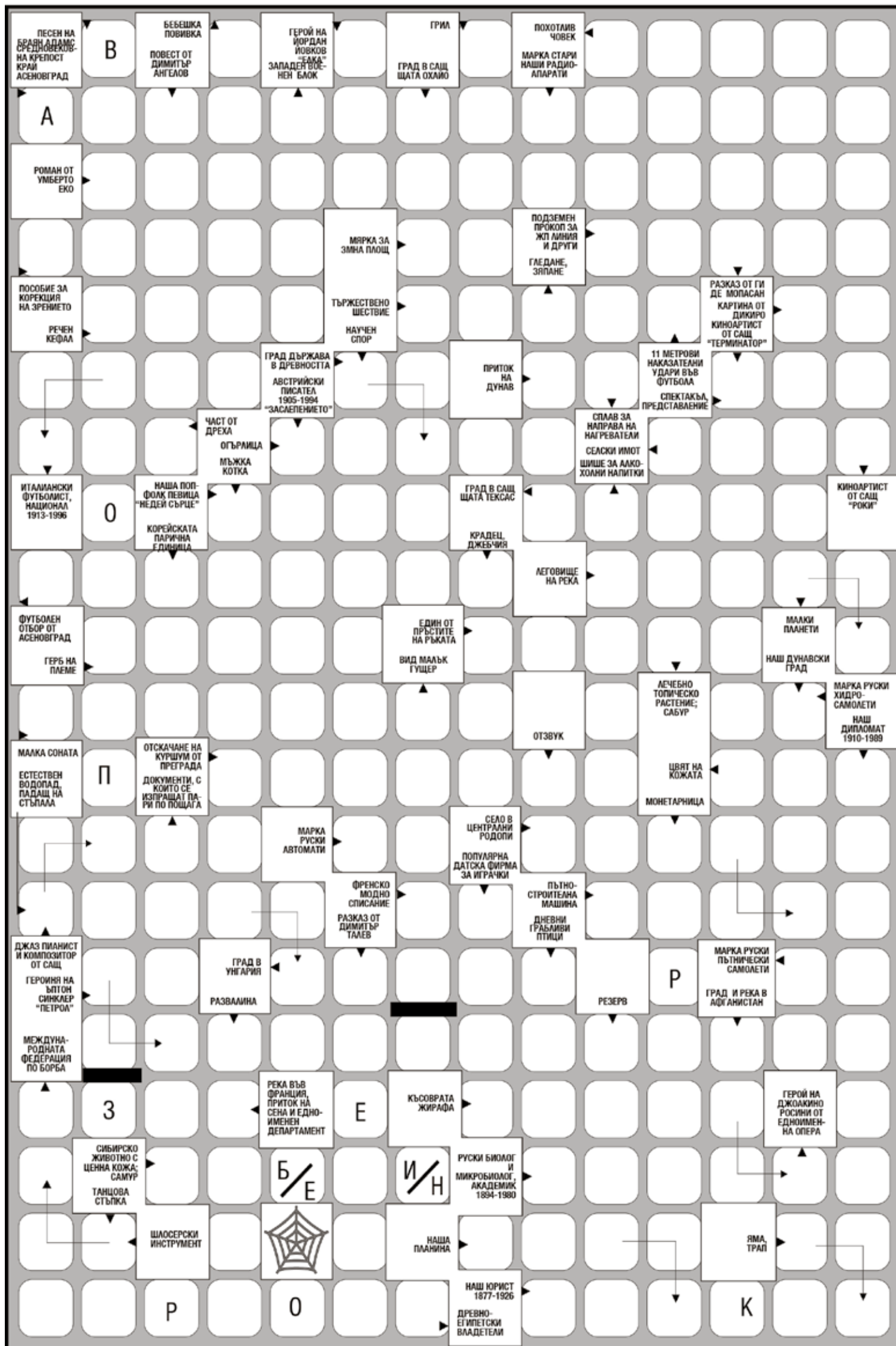
Но да се върнем към водопада. Писателят Рашко Рангелов в книгата си „Дядо Рашковата колиба“ си спомня, че в миналото често правили екскурзии до тоя водопад. Според него той бил направен от дупничанина Жак Асенов с благотворителна цел: „да направи нещо за хайр на хората, за лично безсмъртие“. И защо ли пък не? Едни правели чешми, други можели да направят водопад. Хорската памет оживява картината, прави я по-образна. В Самораново и днес някои още споменават за „гърнето с жълтици“, които богатият евреин изсипал, за да се построи вадата от дялани камъни. Тя събира водите на Малата река и ги води до върха на една скала, откъдето те се спускат връз нея. Така водата, скачайки по скалата, създава възхитителна картина на падащи води и водни пръски, изпущащи искри с парченца слънце в тях.

Можел ли наистина Жак Асенов вместо чешма да „построи“ водопад? Р. Рангелов споменава че тоя човек е бил богат тютюнотьрговец.

По времето, когато се строи водопадът, Жак Асенов е загърбил Дупница. Вече е един от най-богатите и влиятелни хора в страната. Буров споменава за удивителната способност на Жак Асенов да печели винаги: „И накрая кой спечели...? Той, евреинът... Търговецът на тютюни и фабрикантът на цигари. Съдържателят на пет бара и осем кабарета в Европа. Умният, ловкият Евреин(). Мъдрият политик и дипломат.“ Но и Буров не е изчерпателен. Затова нека прибавим и тютюневите складове на Асенов в Дупница и Кърджали с близо хиляда работници, кината му в София и в Бургас и фактът, че е първият вносител на американски коли в България. Да, тоя човек е можел спокойно вместо чешма да построи водопад.

Вестниците от онова време разказват историята по друг начин. Така се случило, че станцията се строяла, парите за нея били осигурени, но за пътя до нея, кой знае защо не достигали. И тогава на помощ се притекъл Жак Асенов. Той дарил огромна за времето си сума – 30 000 лева. С тия пари щял да се довърши пътят и да се осигури работа за хората от селото поне за още година. В миналото пътищата се изграждали на ръка. Още помня камарите камъни, които работниците разбиваха с чукове на дребен чакъл. После чакълът се насипваше по трасето на пътя и се валираше.

РЕЧНИК: Асеновец, Зибелин, Емилия, Къриа, Пиола, Тарапана, Уаза.

Живко ДАНДАНОВ

СКРЪБНИ ВЕСТИ

След кратко боледуване на 04.06.2013 г. почина Пламен Борисов Джоков, председател на ТД "Незабравка", гр. Септември. На снимката, която ни изпрати неговата съратничка и колежка, секретар на ТД "Алеко", Пазарджик, Ирина Харалампиева, Пламен води колоната. Една от многото колонии, които е водил през живота си.

НА 01.06.2013 г. на 74

години ни напусна завинаги дългогодишният секретар на ТД "Хайдут", гр. Калофер - Минко Рашков Минков. За него и Балканът плака през целия ден с проливен дъжд. Минко Рашков повече от 30 години напътстваше младите туристи с думите:

**"Обичайте Балкана, за да ви обича и той...
Поклон пред паметта му!"**

ОТГОВОР НА КРЪСТОСЛО-
ВОДОВАНО: "Името на розата",
Очила. Ар. Тунел. Клен. Парад.
"Р". Пиола (Силвия). Полис. Ин.
Шоу. Яка. Копие. Нива. Кали.
кошет. Тен. Ак. Купела. Каскада.
"Ен". Батер. Ви. Серад. Ан. Уаза.
Опачи. Зибелин. Опачи. Опарин (Алек-
сандър). Пиола. Плана. Ров. Фа-
раонин. Исаков (Наим).
ОТВЕЩАНО: Къриа (Чък).
ФИЛИП. "Бсичко, което правя,
правя го за теб". Па. "Емилия".
Бон. Записи. Пеленя. Котрак.
Рупина. НАТО. Канети (Елиас).
Ниво. Попемика. "Евгелин". Анапо-
лис. Гекон. Скара. Анаш. "ЛЕГО".
РР. Сери. Ек. Сокопи. Реотан.
Тарапана. "Тон". Шварценгер.
(Арнолд). Тирин. Астероиди. Бе-
лене. Ори ("Граф Ори"). Сталоу.
(Силвестър). Тарапанов (Милко).

В САЙТА НА БТС -

www.btsbg.org

можете да намерите информация за: стоте национални туристически обекта, телефони и адреси на туристически дружества и хижи; клубове в състава на БТС и федерации; история, цели, нормативна уредба и управленска структура на БТС.

Планинска спасителна служба

При нещастен случай

дежурни телефони:

GSM: 088 1470

за абонати на MTEL и VIVATEL

0887 100 237/238

- за абонати на останалите оператори;

02 963 2000

стационарен телефон

www.pss.bglink.net

ОТГОВОРЕН РЕДАКТОР: Нина Мишкова

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ: проф. д-р Николай Овчаров; проф. д-р Витан Влахов; инж. Иван Петров – председател на Българската асоциация по картография; доц. Сандю Бешев – алпинист, историк на българския и световния алпинизъм; Георги Кърпачев – председател на Републиканската комисия по маркировка при БТС, доц. Кънчо Долапчиев, Елисавета Първанова, м. с. по алпинизъм

Графично оформление и предпечат: Милен Дивитаков

Издава: Издателска къща "Ехо" ЕООД

Изпълнителен директор: Мариана Филчева

Адрес на редакцията:

1000 София, бул. "Васил Левски" № 75, ет. 5, ст. 525, ПК 427

Тел: 02/ 93 00 680; ISSN-0205-0943

e-mail: exobts@gmail.com; www.btsbg.org

Срокът за приемане на материали е до 20 число на съответния месец

Печат: "Алианс ПРИНТ"

Лятото на вашите мечти

ТРАДИЦИОННИ МАРШРУТИ В РОДОПИТЕ

РОДОПИ – МАРШРУТ 30 (ШЕСТДНЕВЕН)

1 ден: пристигане в град Смолян, по желание екскурзия до пещерата Ухловица, вечеря на свободна консумация, нощувка в хижа Смолянски езера. **2 ден:** преход до хижа Изгрев, нощувка. Ползват се лифтовете до връх Снежанка и Пампорово. **3 ден:** преход до хижа Скални мостове, нощувка. **4 ден:** свободна програма, разглеждане на Чудните мостове, нощувка. **5 ден:** преход до хижа Персенк, нощувка. **6 ден:** преход до с. Орехово, отпътуване.

Цена: 198 лв. Цената включва: 5 нощувки, храна, планински водач, застраховка.

Цената не включва: транспорт по маршрута, лифт, входни такси.

Дати на тръгване: 8 юли, 22 юли, 5 август, 26 август

РОДОПИ – МАРШРУТ 31 ПО ЕВРОПЕЙСКИ МАРШРУТ "Е-8" (СЕДЕМДНЕВЕН)

1 ден: пристигане в град Смолян, по желание екскурзия до пещерата Ухловица, вечеря на свободна консумация, нощувка в хижа Смолянски езера. **2 ден:** преход до хижа Перелик, нощувка. **3 ден:** преход до хижа Ледницата, нощувка. Изкачване по желание на връх Голям Перелик. **4 ден:** преход до хижа Чаирски езера, нощувка. **5 ден:** преход до хижа Триградски скали, нощувка. Посещение на пещерата Дяволското гърло, нощувка. **6 ден:** преход през Ягодина, посещение на Ягодинската пещера, нощувка на хижа Тешел. **7 ден:** отпътуване.

Цена: 218 лв. Цената включва: 6 нощувки, храна, планински водач, застраховка.

Цената не включва: транспорт по маршрута, входни такси.

Дати на тръгване: 15 юли, 29 юли, 12 август, 26 август

МАРШРУТИ ИЗ СТАРА ПЛАНИНА:

СТАРА ПЛАНИНА МАРШРУТ 40 (СЕДЕМДНЕВЕН)

1 ден: пристигане в Априлци, вечеря на свободна консумация, нощувка в хижа Зора.

2 ден: преход до хижа Плевен, нощувка. По желание транспорт от хижа Зора до долна станция на товарната въжена линия за хижа Плевен. **3 ден:** преход до заслон Ботев, нощувка. **4 ден:** преход през връх Ботев до хижа

Рай, нощувка. **5 ден:** свободна програма, нощувка. **6 ден:** Преход до Калофер през местността Паниците, нощувка в тур. спалня Тинтява. **7 ден:** отпътуване.

нощувка. **7 ден:** отпътуване. **Цена: 230 лв.** Цената включва: 6 нощувки, храна, планински водач, застраховка.

Цената не включва: транспорт по маршрута, лифт.

Дати на тръгване: 14 юли, 4 август

В този брой даваме информация и за някои по-специализирани планински прояви, които предстоят: изкачвания на Монблан

/20-28 юли/ и Елбрус /13-24 Август/;трекинг в Шведска Лапландия /26 юли-10 август/; Триглав в Юлийските Алпи /10-14 август/; Камчатка /10-22 август/; Япония с връх Фуджи /16-27 август/; Гранд Парадизо и Долomite /31 август-8 септември/; Изкачвания в масива Монте Роза /31 август-8 септември/; Килиманджаро /6-17 септември/; Невероятното пътешествие в Перу /5-21 октомври/; Трекинга до езерата Гозайкунд в Непалските Хималаи /13-29 октомври/, както и извънредния трекинг в района на Еверест /13 октомври-4 ноември/.

За повече подробности и конкретните програми - на познатите ви телефони: 02/980 12 85; 0882 966 319; 0882 966 320 – Инфоцентър БТС

не.

Цена: 230 лв. Цената включва: 6 нощувки, храна, планински водач, застраховка.

Цената не включва: транспорт по маршрута.

Дати на тръгване: 14 юли, 18 август

СТАРА ПЛАНИНА МАРШРУТ 41 ПО АЛПИЙСКОТО БИЛОНА СТАРА ПЛАНИНА – ЕВРОПЕЙСКИ МАРШРУТ "Е-3" (ОСЕМДНЕВЕН)

1 ден: изкачване с лифт от Сопот до хижа Незабравка, преход до хижа Добрила, вечеря на свободна консумация, нощувка. **2 ден:** преход по алпийското било до заслон Ботев, нощувка. **3 ден:** преход до хижа Тъжа, нощувка. **4 ден:** свободна програма, нощувка.

5 ден: преход до хижа Мазалат, нощувка. **6 ден:** преход до хижа Узана, нощувка.

7 ден: преход до хижа Бузлуджа, нощувка. **8 ден:** отпътуване.

Цена: 270 лв. Цената включва: 7 нощувки, храна, планински водач, застраховка.

Цената не включва: транспорт по маршрута, лифт.

Дата на тръгване: 18 август

СТАРА ПЛАНИНА маршрут 42. По европейски маршрут "Е-3" (седемдневен)

1 ден: изкачване с лифт от Сопот до хижа Незабравка, преход до хижа Добрила, вечеря на свободна консумация, нощувка. **2 ден:** преход до хижа Дерменка, нощувка.

3 ден: преход до хижа Козя стена, нощувка. **4 ден:** преход до хижа Ехо, нощувка.

5 ден: свободна програма, нощувка. **6 ден:** преход до хижа Вежен,

В този брой предлагаме и няколко далечни дестинации:

1. ЕКСКУРЗИЯ ДО САНКТ ПЕТЕРБУРГ ОТ 24 – 29 ЮЛИ 2013 Г. ИЛИ ОТ 14 – 19 АВГУСТ 2013 Г.

Цена: 1390 лв. на човек в двойна стая, доплащане за единична стая 260 лв.; за деца до 12 г. - 20% отстъпка.

Цената включва: двупосочен самолетен билет София-Санкт Петербург-София, 5 нощувки със закуски и вечери в хотел* в централната част; трансфер от и до летището; екскурзоводско обслужване по маршрута с местен екскурзовод; панорамна туристическа обиколка на Санкт Петербург с автобус и местен екскурзовод на български език; посещение на Ермитажа, Петропавловската крепост, Петерхов, Царско село и Екатерининския Дворец с включени входни билети; разходка по каналите на река Нева с кораб; туристическа медицинска застраховка; водач от туристическа агенция "Земела".** **Цената не включва: летищни такси – 258 EURO към 11.03.2013г. ; цената на руска виза - 119лв.(влязла в сила от 10 април 2013г); билети за музеи и забележителности извън програмата; билети за градски транспорт; посещение на балетен спектакъл; вечер в ресторант с циганска музика; лични разходи.**

Минимален брой туристи за осъществяване на програмата: 16.

Традиционно от 8 до 30 юни в Истанбул ще се проведе шопинг фестивал.

Можем да ви предложим стандартната 4-дневна програма по време на фестивала на цени от 290. 00 лв за хотел 3*.

Предлагаме ви също така възможности през втората половина на юни да пътувате до Македония - Охрид на цена от 145. 00 лв. в студио и от 169. 00 лв. с настаняване в хотел; до Гърция с

2. ЕКСКУРЗИЯ ДО КИТАЙ: ПЕКИН – КИТАЙСКАТА СТЕНА – ЛОЯН – МАНАСТИРА "ШАОЛИН", – ПЕЩЕРИТЕ "ЛОНМЪН", – СИАН И "ТЕРАКОТЕНАТА АРМИЯ", – ШАНХАЙ ОТ 18 – 28 ОКТОМВРИ 2013 Г.

Цена: на възрастен в двойна стая 3651 лв. доплащане за единична стая – 430 лв. Цената включва :Самолетен билет София – Москва – Пекин и Шанхай – Москва – София; 7 нощувки – настаняване в четиризвездни хотели със съответните удобства и перфектно обслужване;1 нощувка в спален вагон I класа; 8 закуски на блок-маса по европейски стандарт; 8 вечери в хотелите или в местни ресторанти с включена една безалкохолна напитка; билет за нощен влак Пекин – Лоян (I класа, 4 души в купе); билети за скоростен влак Лоян-Сиан (меки седалки, II класа); самолетен билет с включени летищни такси за вътрешен полет Сиан – Шанхай; всички трансфери по програмата с автобус с климатик; екскурзии до Китайската стена и осмото чудо на света – Теракотената армия; панорамни туристически обиколки на градовете; входни билети за всички туристически обекти по програмата; разходка с рикша из т.нар. "хутун"; демонстрация на кунг-фу в манастира Шаолин; посещение на традиционно акробатично шоу в Шанхай – 20 евро; разходка с корабче по река Хуанпу – 20 евро; посещения на чайни церемонии и работилници за производство на коприна и обработване на речни перли (с възможност за покупки от магазините към тях); местни екскурзоводи на английски или руски език; водач от туристическата агенция при група над 10 души; медицинска застраховка с покритие 30000 евро; подготвяне и внасяне на документи за китайска виза.

3. ЕКСКУРЗИЯ ДО ЙОРДАНИЯ: АМАН - ДЖЕРАШ - БЕТАНИЯ - МЪРТВО МОРЕ - МАДАБА - КАРАК - ПЕТРА - УАДИ РУМ - АКАБА ОТ 04 - 10 НОЕМВРИ

Цена на възрастен в двойна стая: 1840 лева, доплащане за единична стая - 340 лева.

Цената включва: 3 нощувки, 3 закуски, 2 вечери в хотел **** в Аман; 2 нощувки, 2 закуски, 2 вечери в хотел **** в Петра; 1 нощувка в Акаба;1 вечеря в ресторант в Акаба; 5 обяда; самолетни билети София – Аман и Акаба – София, трансфери в Аман и Акаба: летище - хотел – летище, туристическа медицинска застраховка;

посещение на Метеорите – от 169. 00 лв. на човек.

Към нас можете да се обръщате и за почивки в нашите обекти; както и за предложения съвместно с наши колеги за почивки в страната и чужбина.

Не се колебайте да ни търсите и за други възможности за пътувания и почивка в страната и чужбина на познатите ви телефони:

02/980 12 85; 0882 966 319; 0882 966 320 – Инфоцентър БТС